

RAZISKOVALNA NALOGA

MLADINSKE SUBKULTURE NA GIMNAZIJI KRANJ

Področje: SOCIOLOGIJA

Avtorja: Katja BASAJ in Martin ZAVRL

Mentorica: Patricija VELDIN

Gimnazija Kranj

Kranj, 2015

KAZALO

Kazalo grafov.....	2
POVZETEK.....	3
SUMMARY	3
ZAHVALA	4
RAZISKOVALNE METODE	4
POSTAVITEV PROBLEMA IN HIPOTEZE	5
Teoretični del	6
UVOD	6
MLADINSKE SUBKULTURE	7
RAZNOLIKOST MLADINSKIH SUBKULTUR	10
Rastafarjanci	10
Rokerji.....	12
Modi-Šminkerji.....	13
Hipijevstvo.....	15
Kožoglavci-skinheadi.....	17
Pankerji.....	18
Metalci.....	20
Hip Hop	22
Grunge	23
Emoti	24
Rave.....	25
Hipsterji	26
Empirični del	28
ANALIZA ANKETE	28
ANALIZA INTERVJUJEV	37
ANALIZA HIPOTEZ IN ODGOVORI NA VPRAŠANJA	39
Zaključek	42
	1

VIRI IN LITERATURA	44
PRILOGE	46
Primer ankete	46
Intervjuji	47

Kazalo grafov

Graf 1: Sestava po spolu.....	28
Graf 2: Sestava po starosti.....	29
Graf 3: Kaj si predstavljaš pod besedno zvezo mladinska subkultura.....	30
Graf 4: Sestava mladinskih subkultur.....	31
Graf 5: Kaj vpliva na tvoj zunanji izgled?.....	32
Graf 6: Kaj vpliva na tvoje obnašanje?.....	33
Graf 7: Kako svetu sporočaš svoje mišljenje/vrednote?.....	34
Graf 8: Se čemu upiraš?.....	35

POVZETEK

V tej raziskovalni nalogi ugotavljava, kakšno je stanje mladinskih subkultur v tem času na Gimnaziji Kranj. Zanima naju ali le te sploh obstajajo oz. ali se izražajo na kakšen drug način kot so se v njihovih začetkih. So se mladinske subkulture spremenile? Poleg tega naju zanima tudi, katere subkulture se pojavljajo na naši šoli, če se. Za nalogo sva se odločila, ker sva opazila pomanjkanje izražanja osebnega mnenja skozi oblačenje na hodnikih Gimnazije. Večina dijakov se prilega določenemu modelu in skozi njihov izgled težko ugotoviš, kakšni so njihovi pogledi na svet, kot si lahko pri originalnih pankerjih ali hipijih. Da bi ugotovila odgovore na najina vprašanja bova izvedla anketo med gimnazijci, skozi katero bova poskušala ugotoviti kako se njihova osebna mnenja in prepričanja izražajo skozi oblačenje, ter če se imajo za pripadnike subkultur in kako to kažejo. Prav tako bova analizirala nekaj najbolj pogostih subkultur, ki so se pojavljale od 20. stoletja do zdaj. Na koncu upava, da bova uspela ugotoviti stanje mladinskih subkultur na Gimnaziji in zakaj je temu tako.

SUMMARY

In this paper we're trying to find out, what the current state of youth subcultures is in this time in Gimnazija Kranj. We are interested in learning if those even exist or if they are expressed in any other way than they were in their beginnings. Did youth subcultures change? Besides that we're interested in which subcultures are present in our school, if they are. We chose to do the paper, because we've noticed a lack of expressing ones personal opinion through ones clothing style on the corridors of the school. Most of the students fit a certain mold and through their outside look it's hard to establish their view of the world, like you could with the original punkers or hippies. To get the answers to our questions, we're going to carry out a poll among the students, through which we'll try to find out how are their personal opinions and beliefs indicated through their clothing style. And if they think of themselves as members of youth subcultures and how they

show that. Besides that we will also analyze some of the most common subcultures that have been emerging since the 20th century until now. At the end we hope to establish the current state of youth subcultures on the Gimnazija and why they are like that.

ZAHVALA

Pri izdelavi raziskovalne naloge so nama pomagali številni posamezniki. Na tem mestu bi se jim rada zahvalila za njihovo nesebično pomoč:

- mentorici, profesorici Patriciji Veldin,
- dijakom Gimnazije Kranj, ki so sodelovali pri anketni raziskavi,
- profesorju Aljoši Brlogar in knjižničarki Smiljani Bertoncelj, ki sta privolila v intervju,
- g. Jakobu Drmoti, ki je bil tudi intervjuvan,
- profesorici Ivanki Zupan, ki je posodila različno strokovno literaturo.

RAZISKOVALNE METODE

Raziskova temelji na deduktivni raziskovalni nalogi, saj sva sprva zbirala splošne informacije povezane z mladinskimi subkulturami. Ker sva dijaka drugega letnika programa splošna gimnazija, sva že poznala nekaj osnovnih pojmov, vendar sva morala preučiti veliko več novih podatkov. V šolski knjižnici in s pomočjo ga. Ivanke Zupan, profesorice sociologije, sva zbrala velik kup strokovne literature. Ugotovila sva tudi, da obstajajo kvalitetni strokovni članki v elektronski obliki, zato sva resnično hvaležna moderni dobi, ki preko spletnih brskalnikov omogoča pridobivanje množico podatkov. Pazila sva, da nisva uporabljala le dela tujih avtorjev, ampak sva se potrudila in poiskala besedila slovenskih avtorjev.

Ko sva zbirala informacije, sva se odločila, da bova preučila naslednje teme:

- pogoji za nastanek mladinskih subkultur,
- razvoj obdobja adolescence,
- razvoj in nastanek različnih subkultur.

Ker se najina raziskovalna naloga osredotoča na osebna mnenja, način oblačenja in pogled na svet gimnazijcev z najine šole, sva se odločila za izvedbo anonimne ankete med dijaki vseh štirih letnikov. Anketa je bila izvedena preko spleta, dijake sva s pomočjo mentorice informirala preko e-Asistenta. Primer ankete si lahko ogledate pod Prilogo. Sledil je pregled izpolnjenih anket in statistična obdelava podatkov ter izdelava preglednih grafov.

Ker naju je tudi zanimalo, kako se starejša generacija spominja obdobja adolescence in njen pogled na sodobno mladež, sva poiskala informatorje oz. intervjuvance iz vrst zaposlenih na Gimnaziji Kranj.

POSTAVITEV PROBLEMA IN HIPOTEZE

POSTAVITEV PROBLEMA

S pomočjo novo pridobljenega znanja o mladinskih subkulturah sva se po premisleku odločila za naslednja vprašanja, ki nama bodo pomagala pri raziskovanju:

- Ali mladinske subkulture obstajajo na Gimnaziji Kranj?
- Katere mladinske subkulture se pojavljajo na šoli?
- Imajo mladinske subkulture drugačen pomen za mladino kot včasih?
- Na kakšen način se mladinske subkulture izražajo?

HIPOTEZE

Na podlagi literature, opazovanja dijakov ter pogovora s sošolci sva postavila 2 hipotezi:

1. Na gimnaziji Kranj subkulture so, vendar v majhnem številu.
2. Subkulture se manj pogosto izražajo skozi stil oblačenja.

Teoretični del

UVOD

Strokovna literatura ima več definicij, kaj je mladinska subkultura. Mladinska subkultura je lahko del mladinske populacije, ki ima določene kulturne posebnosti in značilnosti. Pripadnikom ponuja identiteto, ki se po navadi ne sklada s tisto, ki jim jo ponuja šola, delo ali družina. Če je ta skupina v sovražnem odnosu do prevladujočih kulturnih značilnosti, je to protikultura. To je samo ena izmed različnih definicij, ki ni natančno določena in si jo vsak strokovnjak razlaga drugače. Na primer Michael Haralambos in Martin Holborn jo definirata, kot posledico etikiranja učencev s strani učiteljev. Učenci najdejo različne načine za preživljanje šolskega časa in prilagajanje standardom, ki jim jih postavlja šola. Ker pa se vsak na to odziva malo drugače oz. nočejo zadostiti podobi idealnega učenca se oblikujejo v subkulture, ki lahko tudi zavračajo vrednote šole. (Haralambos in Holborn, 1995) Mike Brake trdi malce drugače: *"Subkulture nudijo mladini delavskega razreda tisto, kar je mladina srednjega razreda iskala na univerzi. To je moratorij, časovni in geografski prostor, ki je lahko uporabljen za preverjanje vprašanj o svetu in njihovem odnosu do sveta. V njem je možno eksperimentirati z identitetami in zamisliti ter tehtati možnosti za družbeno spremembo."* (Brake, 1984) Mnenje Gregorja Tomca je, da so mladi postajali vse bolj drugačni od odraslih in se več družili s svojimi vrstniki. Tam so več eksperimentirali, kot delali. Oblikovala so se specifična generacijska doživljanja sveta. V središču vseh pa so mladinske subkulture. (Tomc, 2014). V eni izmed bolj zgodnih knjig pa je zapisal, da mladinska subkultura delno pripada matični kulturi, vendar ima čisto svoje ljudi, dogodke, usmeritve in običaje, ter alternativne oblike ustvarjanja. (Tomc, 1989) V knjigi Profano je prav tako zapisal, da je pripadnik mladinske subkulture le tista oseba, ki pripisuje vrednotam in znanjem mladinskega stila tolikšen pomen, da jih ponotranji kot temelj svojega delovanja. (Tomc, 1994)

MLADINSKE SUBKULTURE

Mladinske subkulture so izum 20. stoletja. Začele so nastajati v 50. letih prejšnjega stoletja v ZDA in Evropi. Takrat so se začele razvijati nove družbene okoliščine, npr. podaljševanje šolanja, širjenje človekovih pravic in svobode, hitro naraščanje življenjskega standarda, širjenje sredstev množičnega komuniciranja, ter večja spolna svoboda. To so izkoristili tudi mediji in jih spodbudili. Nekateri nastanek mladinskih subkultur povezujejo z razvojem rock and roll-a v Ameriki pa tudi z mešanjem črnskih in belskih (sub)kultur. *".../ ,da so se pravzaprav vse stilske oblike belske mladinske subkulture, nekaj manj pa tudi črnske, rojevale iz interakcije med belsko in črnsko kulturo. " (Poštrak, 2014)*

Na začetku prejšnjega stoletja (oz. koncem 19.) je eno izmed bolj opaznih mladinskih gibanj gibanje Wandervögel, po slovensko potepuške ptice, ki je delovalo v Nemčiji. Nikoli se ni razvilo v pravo mladinsko subkulturo. Po mnenju Tomca je to zato, ker gibanja ni povezovala določena zvrst glasbe. Radi so se družili v naravi in menili so, da je mladina nekaj posebnega in želeli enakopravnost in svobodo. Menili so, da je mladost vrednota sama po sebi. V Sloveniji pa je bila situacija čisto drugačna. Mladina, ki je imela pamet in denar za študij, je bila v tujini, preostali pa so se doma še borili za državljanske pravice. Glavne subkulture na našem ozemlju so bile nemško govoreče. Večinoma se sploh še niso delili na subkulture, ampak na Nemce in Slovence ali pa po družbenih slojih. Mladi so se družili na obiskih, v lokalih, na plesih, v gledališču ali v telovadnicah. Leta 1912 je 18 srednješolcev ustanovilo društvo Preporod. Vrh je doseglo v šolskem letu 1913/1914, ko se je razmahnilo tudi izven Ljubljane. Leta 1914 so na 500 letnici ustoličevanja koroških vojvod stavkali za pravice dijakov. Pridružilo se jim je tudi Katoliško narodno dijaštvo, tako da so stavkal vsi dijaki srednjih šol. Po podatkih naj bi bilo članov 412.

Konec devetnajstega stoletja se je položaj mladine spremenil. Pojavilo se je obdobje adolescence, od 14, do 18, leta starosti; stanje odvisnosti od staršev, ki je bilo daljše kot pri prejšnjih generacijah. Naraščalo je zanimanje za žensko izobraževanje in za daljše izobraževanje na splošno. Starši so želeli, da se njihov otroci šolajo vsaj do 16. leta preden odidejo na univerzo

ali pa se priključili domači obrti. Človek, ki ni bil dovolj izobražen, ni mogel obdržati svoje položaja v družbi. V osemdesetih letih devetnajstega stoletja so se starši in duhovščina morali soočiti s spoznavanjem svojih otrok s spolnostjo in puberteto, čeprav se jih veliko ni strinjalo s tem in so mladini poskušali vsiliti vzdržnost. Nasprotni spol so označevali kot nekaj nespodobnega in dejstva o spolnosti so postala travmatične za mladino. V začetku dvajsetega stoletja, se je koncept adolescence demokratiziral in bil dan na razpolago vsem najstnikom. Pojavile so se organizacije popolnoma posvečene temu obdobju. V tem času je javnost od mladih pričakovala ogromno, hkrati pa se je neverjetno pritoževala nad njihovim slabim vedenjem. Mladino v šolah so poskušali ukrotiti in zmanjšati razredne meje s pomočjo športa in korakanja. Mladinska gibanja so se zelo razvila. Sestavljali so bili iz večinoma srednjega razreda, ki so imeli sledi antimodernizma in antimaterializma. *"Najbolj pomembna nesocialistična mladinska gibanja, ki so zajemala spekter od romantičnega eskapizma do vojaškega političnega konservatizma, so izražala zaskrbljenost političnih elit, ki so iskale zaščito svojega položaja v svetu, ki so ga pretresali razredni konflikti in mednarodne krize."* (Gills, 1999) V Nemčiji je Karl Fischer ustanovil Wandervogel, ki je postalo eno izmed najbolj popularnih gibanj v takratni Nemčiji. Izzval je družbena pravila nemške aristokracije in se na začetku tudi zoperstavil militarizmu. Gibanje je zaslovelo po uporništvu, ki je bilo v popolnem nasprotju z angleškimi skavti, ki so bile samo za fante hkrati pa so jih vojaško urili.

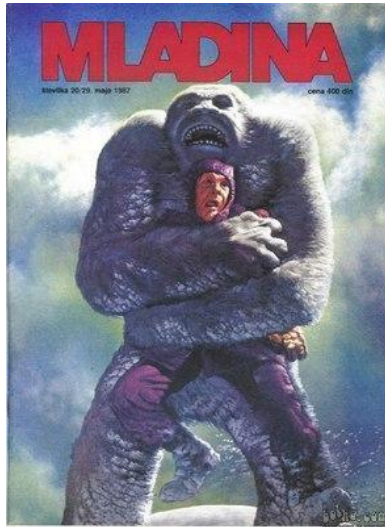

Slika 1: Člani berlinskega Wandervogel-a. Vir: <http://goo.gl/8PHIH1> (dostop 29. 11. 2014)

Obdobje po drugi svetovni vojni je mladim dalo svobodo, kot še nikoli poprej, kar je vodilo v konflikt z vlado. Pojavile so se prepovedi povezane s pitjem alkohola, cigaret, obiskov kinematografov, vpeljali so policijsko uro ... Mlade so izolirali iz političnega in družbenega življenja. Razredne meje so se med otroci začele zmanjševati. Posebej s pomočjo oblek, govora in vedenjem. Obdobje adolescence je družba začela obtoževati, kot vzrok za najstniško prestopništvo, razen če so niso bili skrbno zaščiteni. V petdesetih in šestdesetih letih prejšnjega stoletja se je prekinilo obdobje adolescence. Mladi so si želeli biti politično aktivni in imeti družbene obveznosti. Meje med šolo in družbo so se zabrisale. Povečalo se je spolno eksperimentiranje, bohemstvo in dijaški radikalizem in vzpostavilo se je nekaj družbene in politične neodvisnosti mladine. Starši so od svojih otrok zahtevali manj odrasle kontrole. Mladi so se prej poročali, kar kaže na težnjo po večji samostojnosti. "*V bistvu je adolescence /.../ izgubila svoj status kot ločeno življenjsko obdobje.*" (Gills, 1999) Mladi, večinoma fantje stari od trinajst to osemnajst let, so se družili v vrstniških skupinah. Te nise bile usmerjene proti odraslim institucijam, vendar so se pogosto znašle v konfliktu z njimi. Ene izmed njih so v Liverpoolu začele igrati glasbo in danes jih poznamo pod imenom "beatlomanija".

Velik vpliv na mladinske kulture so imeli tudi mediji, ki so mladim postavljali ideje, kakšni bi morali biti, v katerih so se ti želeli najti. Slovenska mladina je veliko časa preživela pod socializmom, ki je bil v Sloveniji od leta 1944 do leta 1991. Socializem je mlade videl kot zamenjavo za napredne delavce, ki so bili že izčrpani. Čeprav bodo delali napake, je važno, da so vdani delavstvu in vzgojeni v pogojih proletarskega boja. (Tomc, 1994) Drugačnost ni bila zaželena, prav tako pa samostojno politično nastopanje mladih. Želeli so zatreti moderno življenje kot npr. poslušanje jazza, druženje s prijatelji, izražanje političnega mnenja in vpadljivo oblačenje. Kdor se ne strinja s sistemom ni zaželen. Še pred začetkom socializma so se organizirale mladinske organizacije kot SKOJ (komunistični podmladek) in Mladinska osvobodila fronta, ki je pripravljala mlade na upor proti okupatorju in izdajala glasilo Mlada Slovenija. Preimenovala se je v Zvezo slovenske mladine in leta 1945 v Zvezo mladine Slovenije. Začel se je boj za mlade oz. boj za vzgajanje v komunističnem ali socialističnem slogu. Leta 1948 so ukinili SKOJ, njegovi člani pa so se preselili v spet preimenovano Ljudsko

mladino. Politični voditelji so študentske proteste podprli, hkrati pa so opozarjali na "škodljive skupine in posameznike" (Tomc, 1994) Leta 1974 se je pojavila revija Mladina.

Slika 2: Naslovnica *Mladine* številka 20, 29. maj 1987. Vir: [http://sl.wikipedia.org/wiki/Mladina_\(revija\)](http://sl.wikipedia.org/wiki/Mladina_(revija)) (dostop 3. 1. 2015)

Mladinska organizacija je leta 1982 začela svoje osamosvajanje. Spremenila se je vloga mladine. Postala je nosilec idej in ciljev socialistične revolucije, komunisti pa so obljubljali večje zanimanje v interesih mladih, kar pa se ni preveč uresničilo. Kmalu po tem je socializem razpadel.

RAZNOLIKOST MLADINSKIH SUBKULTUR

Rastafarjanci

Rastafarjanci, poznani tudi kot raste, verjamejo v čisto in popolnoma naravno ter zdravo življenje. Ne priznavajo medicine in se izogibajo bolnic ter zdravnikov. Zaupajo v naravo in v zdravilne namene uporabljajo različne rastline, ki jim pravijo zelišča življenja, med katerimi je najbolj priljubljena marihuana. Vodi jih prepričanje, da smo vsi bratje in sestre ter smo si enaki,

ne glede na barvo kože. Nosijo značilne pričeske, ki se jim reče dreadlocks, ki so le še en pokazatelj prepričanja, da je treba živeti naravno saj si las ne češejo in strižejo, saj menijo da je urejanje pričeske zato, da bi dobro izgledal in ustrezal drugim popolnoma napačno razmišljanje. Kultura se je začela pojavljati v tridesetih letih prejšnjega stoletja na Jamajki, ko je naokoli začela krožiti prerokba iz svetega pisma o afriškem kralju, ki bo okronan v bližnji prihodnosti in on bo odrešitelj, ki bo končal zatiranost temnopoltih. To naj bi bil takratni etiopski princ po imenu Tafari njegov naziv pa je bil Ras kar pomeni princ in tako se je rodilo ime rastafarjanstvo, ki je Afrocentrična kultura, s tem pojmom pa se označuje rastafarijanska mentaliteta, ki je ponosna na vso afriško dediščino. Biti blizu naravi, afriškim savanam, njenim levom, v duhu, če ne dejansko, je osrednja značilnost predstave o afriški kulturi in življenju. Zelo pomembno vlogo igra tudi zastava zelene, rumene ter rdeče barve (sredi katere se nahaja tudi lev kot simbol etiopske monarhije), ki sestavljajo tudi današnjo etiopsko zastavo.

Slika 3: Bivša etiopska zastava.

Vir: [http://en.wikipedia.org/wiki/Rastafari_movement#mediaviewer/File:Flag_of_Ethiopia_\(1897-1936;_1941-1974\).svg](http://en.wikipedia.org/wiki/Rastafari_movement#mediaviewer/File:Flag_of_Ethiopia_(1897-1936;_1941-1974).svg)
(dostop 3.12.2014)

Prav tako so razvili svojo vrst glasbe, reggae, ki v glavnem predstavlja upesnjene nauke rastafarjanske kulture kot sta mir in ljubezen do sočloveka, veliko pesmi pa zagovarja tudi legalizacijo marihuane, ki rastam predstavlja sveto rastlino, ki očisti telo in duha ter te spravi v stik z njihovim božanstvom Jah-em, zato je pogosto uporabljena pri meditaciji ter v namene sproščanja ter zdravljenja.

Rokerji

Zametki rokerske subkulture so se pojavili v petdesetih letih prejšnjega stoletja v Angliji, kot posledica večjega uspeha mladine delavskega razreda, lahke dostopnosti mladostnikov do kreditov in denarja, vplivov ameriške glasbe ter filmov, gradnje velikih glavnih cest okoli angleških mest pa tudi razvoj šoferskih gostilen in vrhunec angleške motociklistične tehnike. Prisotno je bilo tudi visoko nezadovoljstvo mladih nad moderno družbo in vladajočim sistemom. Najstniki so lahko imeli službe, a zvečer še vedno niso smeli ven. Lahko so šli v vojsko in tvegali svojo življenja za državo, a še vedno si niso smeli naročiti piva v lokalu ali iti na volitve in tako soodločati o dogajanju v domovini. Poleg vsega je bil prisoten še strah pred jedrsko vojno, ki bi lahko uničila svet in mladi niso več verjeli in zaupali politikom na oblasti, saj so očitno nekaj storili narobe, da so svet pripeljali v tako stanje. Mladina je tako začela odkrivati načine kako se upirati starejšim in nova zvrst glasbe rock'n'roll je bila za to idealna, saj je bila bolj svobodna in pravo zadovoljstvo je bilo, da so jo starejši sovražili. Rokerje lahko tako razdelimo v dve skupini. Najprej motoristi, ki so se v črnem usnju in kovicah zadrževali okoli okrepevalnic ter dirkali po novih cestah. Bili so nasilni, zvesti le drug drugemu in so nasprotovali avtoriteti, prikazovali pa so moške sanje svobodnega popotnika, ki mu je mar le za sedanji trenutek. Drugi, »ne vozniki«, so imeli podoben izgled in niso tako poudarjali kulta motorja in s prvimi sta jih družila le namerna zanemarjenost in agresivna moškost delavskega razreda. Njihova dekleta so jim bila podobna, pogosto agresivna, seksistično gledano kot kos lastnine in za kulturo moškega drugotna, saj so se jim zdele kot tradicionalne spone, ki moškega vežejo k odgovornosti in sposobnosti. Kupovali so standardne motorje, ki pa so jih predelali, da so izgledali kot dirkalni. Motor zdaj ni bil več le prevozno sredstvo, ampak predmet moči in gospostva, ki voznika postavlja v smrtno nevarnost. Na motorju si vedno v smrtni nevarnosti in ta grožnja je ključnega pomena za nadzor nad strojem, življenjem, telesom ter identiteto-moškostjo. Pomembno vlogo v rokerskem življenju pa je igrala tudi glasba. Zgodnji Rock and roll petdesetih let je imel poseben zven in pomen za njihova življenja. Glasbo, ki jo je bilo mogoče igrati po notnem zapisu, so zamenjale majhne plošče, kar je pomenilo, da so rokerji

plošče lahko poslušali vedno znova ali pa ustvarili repertoar, ki je bil poceni in prilagojen posameznim specifičnim okusom. Glasba iz zlate dobe Elvisa, Gena Vincenta, Eddija Cochrana in drugih je bila telesna in nespremenljiva ter ni zahtevala poznavanja melodičnih zakonitosti saj je bila svobodna in ni imela nobenih pravil. Izražena je bila kot »pojahaj in razbij« glasba. Bila je vezana na zaporedje dogodkov, glasba-ples-motorji, z dodatkom nasilja in spolnosti. Razvili so tudi svoj stil plesa, ki je postal individualen in bolj svoboden. Niso več zahajali v plesne dvorane saj niso prenesli nadzora.

Slika 4: Rokerji. Vir: <http://amandafordyce.com/story/mod-vs-rockers/> (dostop 1.12.2014)

Modi-Šminkerji

V mladinski kulturi angleškega delavskega razreda je bil opazen poskus ločitve nekoga od njemu pripisanega mesta v razredu s prefinjenim distanciranjem, torej biti kul. Tako se je sredi šestdesetih pojavil bolj umirjen in čeden izgled, ki je ustvaril podobo sodobnega mladostnika, oblečenega v fino italijansko obleko, ki je poslušal progresivni oz. moderni jazz, ska ter R&B in se naokoli vozil s skuterjem, po navadi z Vespo ali Lambretto. »Takšna skromna ter okusna

eleganca je modernega angleškega šminkerja ločevala od njegovega nasprotja- okornega, nemodernega, kmetavzarskega in z razredom omejenega rokerja» (Brake, 1983). Do množičnega ločevanja med njimi je prišlo v sredini šestdesetih let, ko se je dogajala serija spopadov in kulturnih bitk med omenjenima subkulturama in naenkrat je bil vsakdo šminker ali pa roker. A tudi šminkerji so se med seboj delili na skupine. Prva je bila visoki kemp (camp), ki se je pojavljal na umetniških šolah in tu so se moški izbrano oblačili, se ličili in nosili ročne torbice. Tu je bila tudi prevladujoča struja šminkerjev, oblečenih v elegantne obleke in ozke hlače, ki so se v družbi svojih kratkolasih, uglajenih in brezizraznih deklet zadrževali po klubih kjer so razkazovali svoja lepa oblačila in predstavljali nove plese. Sledijo fantje z vespami, ki so se naokoli vozili s skuterji italijanskega porekla v vetrovkah, kavbojkah ter platnenih čevljih, katere so ponoči zamenjale elegantne obleke. Bili pa so tudi trdi modi, ki so pripadali nižjemu sloju in so nosili kavbojke ter delavske škornje. Niso zaslužili dovolj denarja, da bi se lahko lično oblačili in bili del prevladujoče struje, kasneje so se tudi razvili v skinheade. Za šminkerje je bil pomemben prosti čas, ki je nadomestil delo kot glavno aktivnost in nepomembnost delovnega dne sta nadomestila blišč in fantazija nočnega življenja. Klubi, v katerih so se zadrževali, so postali bleščeč sanjski svet. Šminkerji so s svojo pregrešnim zapravljanjem denarja za obleke močno vplivali tudi na modno oblikovanje tistega časa in so bili simbol najstnikov potrošnje, ki so imeli vsega v izobilju. Meje med spoloma so bile v šminkerskem svetu manj izrazite, saj so dekleta večinoma imela kratke lase ter brezizrazne obraze, fantje pa so bili zelo izbrano oblečeni.

Slika 5: Modi oz. šminkerji. Vir: <http://charlieclarkea2mediablog.blogspot.com/2013/02/mods-and-rockers-how-subcultures-have.html> (dostop 4.12.2014)

Hipijevstvo

Ena izmed najbolj značilnih subkultur petdesetih in šestdesetih let je hipijevstvo. Beseda "hipi" izhaja iz besede "hipster", hip je nekaj kar je trenutno v modi, popularno. *"Mladi Američani /.../ so bili naenkrat soočeni z možnostjo vpoklica v ameriško vojsko."* (Tomc, 2014)

Zato se je v Ameriki začelo mladinsko gibanje, ki se je borilo proti vpoklicu v Vietnam. Potem pa so ustvarili svoje lastne skupnosti in vse skupaj se je razvilo; spodbujali so seksualno revolucijo, poslušali so psihedelično glasbo in jemali različne droge (marihuana, LSD) s katerimi so raziskovali spremenjena stanja zavesti.

Prvi znaki modernega hipijevstva so se pojavili v Nemčiji med letoma 1896 in 1908 v prej omenjenemu gibanju Wandervogel. Gibanje je nasprotovalo uporaba tradicionalne nemške glasbe v klubih in je spodbujalo amatersko glasbo in petje. Prav tako pa so spodbujali večje življenje v naravi (hoja v hribe, kampiranje). Navduševala so jih dela Nietzscheja, Goetheja,

Hesseja in Baltzerja. Mladi Nemci so svoja prepričanja prinesli v ZDA, ki so jih kmalu posvojili tudi Američani. Hipijevstvo je eno izmed treh glavnih protikultur v šestdesetih letih. Poleg njega sta bili še Nova levica in Gibanje za državljanske pravice. Sestavljeno je bilo iz večinoma mladih belcev med 15. in 25. letom starosti srednjega razreda. Začelo se je v Ameriki in se kmalu preselilo v Evropo, Japonsko, Avstralijo in Novo Zelandijo. Uveljavilo se je tudi v Sloveniji. Zaton je doživelo v 70. letih. Protestirali so proti vietnamski vojni, nasprotovali so proti meščanskim vrednotam, in jedrskemu orožju in s tem razvili slogan Peace and Love (mir in ljubezen). Pogosto so bili vegetarijanci in ekološki. Verjeli so da jim droge in halucigene snovi pomagajo k poglobljeni duhovnosti in doživljanju. Zato so se pogosto zatekali k vzhodnjaški filozofiji (temelji na hinduizmu in budizmu).

Slika 6: Hipiji protestirajo proti Vietnamski vojni. Vir: <http://goo.gl/4JkdRB> (dostop 30. 11. 2014)

Za izražanje svojih čustev so uporabljali alternativne umetnosti, gledališče na ulici in psihedelični rock. Staršem in njihovim vrednotam so se upirali s seksualno revolucijo (želja po večji spolni svobodi), boj proti materialističnim vrednotam in boj za večjo enakost med mladimi. To so izražali tako, da so se moški in ženski oblačili podobno (unisex moda), krasili so se s cenenim nakitom in si puščali dolge lase. Spolne partnerje so menjavali bolj sproščeno. Najraje

so se prevažali z VW kombijem. Hipijevski ideali so se do neke mere prenesli tudi v dominantno kulturo in postale del običajnega mišljenja. S to popularizacijo pa je postopoma izgubljalo intenzivnost, ostrino in radikalnost.

Kožoglavci-skinheadi

Kožoglavci ali po angleško shinheads so se začeli pojavljati v poznih šestdesetih letih v Angliji, ko so trdi modi razvili nov izgled z visoko zavihanimi kavbojkami, ki so razkrivale njihove zaščitne Doc Martenove škornje (bulerje), naramnicami in kratko postrizhenimi lasmi. Izražali so napadalnost, ki jim je prinesla ugled nasilnežev. Prav ta nasilnost je najbolj prispevala k temu, da so si brili glave, ki so postale njihov zaščitni znak in po katerih so tudi dobili ime skinheadi. Če si se s tolpo spopadel s policijo ali pa zanetil pretep na nogometni tekmi ali na ulici in so vsi imeli pobrite glave ter so nosili enake kavbojke ter majice so te težko prepoznali in lažje si se izmuznil roki pravice. Izoblikovale so se skupine iz soseščine, ki so jih včasih poimenovali po vodji ali lokalnem predelu. *»To so mladi fantje delavskega razreda, stari povprečno od 15 do 17 let, oblečeni preprosto in neelegantno, toda vsi enako; so zunaj na ulicah, kjer iščejo pretepe, igrajo na fliperje, plešejo na bluebeat in povzročajo agresijo«* (Brake, 1983). Bili so strastni nogometni navijači in tribune na katerih so prevladovali so nosile skupinsko ime kožoglavskih navijačev npr. Chelsovski Shed, Arsenalova North Bank, Liverpoolski Kop itd. Zavzemali so se za tradicionalne konzervativne vrednote delavskega razreda, tu pa je v ospredje močno prišel njihov rasizem in nasilje do priseljencev, posebej do Azijcev, homoseksualcev, ter tistih, ki izražajo nemoškost ali pa se sramujejo dela, torej hipijev, ki so s puščanjem daljših las vplivali na to, da so si jih kožoglavci obrili in tako še bolj poudarili svoje nestrinjanje z njimi. Kožoglavci naj bi bili pritegnjeni iz skupin učencev, ki jih je šola zavrgla in so v trenutkih, ko jih ni nihče opazoval, razkrivali prizadeto samospoštovanje. Zato so razvili močan konzervativizem delavskega razreda in njihova delavska etika je namerno nasprotovala hipijevskemu zaničevanju dela. Svoj svet so ščitili pred onesnaževanjem- umazanijo hipijev (leni), priseljencev (umazani,

zmanjšujejo sposobnost predela) ter homoseksualci (pokvarjeni in izprijeni). A njihove vrste so bile mešane, niso bili čisto vsi rasisti in nekateri so sprejemali homoseksualce in hipije. Najraje so poslušali ska in bluebeat pa tudi zgodnji reggae dokler ni ta glasba dobila izrazito črnske smeri. A lokalne bande so v večini pretepeale druga drugo, Azijce, hipije in geje. »Smo proti vsakomur, kdor nas jebe- Pakistancem, študentom in pedrom« (Brake, 1983). Najslabše so jo odnesli tisti, ki so bili vse to hkrati. Nasilje kožoglavcev na nogometnih tekmah je povzročilo, da so jim policisti pred tekmo celo zaplenili naramnice, pasove in vezalke, lokalne prodajalce pa so opozorili naj jim takih stvari ne prodajajo. Vendar so si do leta 1971 kožoglavci spet pustili rasti daljše lase in privzeli bolj uglajen izgled, saj so imeli dovolj, da so bili ves čas grešni kozli za delodajalce, učitelje, policijo in rivalske bande zato so nekako izginili in se ponovno naenkrat pojavili v letu 1978.

Slika 7: Skinheadi. Vir: <http://www.advertolog.com/klippoteket/print-outdoor/skinheads-6689255/> (dostop 7.12.2014)

Pankerji

V sredini 70. let se je v Veliki Britaniji, Ameriki in Avstraliji začela punk subkultura. Je protinstitucionalno glasbeno gibanje. Točno središče začetka ni znano. Nekateri sociologi ga

opisujejo kot mešanico vseh prejšnjih subkultur v zahodnem svetu. Nanjo so vplivale različne glasbena, filozofska, umetnostna, politična in literarna gibanja.

Konec 70. let se je subkultura začela cepiti na new wave, 2 tone, pop punk, hardcore punk, no wave, street punk in Oi!. In vplivala na manjše glasbene scene, kot npr. indie glasba in alternative rock. Najbolj pogoste ideologije punk subkulture so enakost, anti-avtorizacija, individualizem in svoboda misli. Izražajo jih skozi punk glasbo, punk literaturo, punk modo in punk vizualno umetnostjo. Lahko pa tudi skozi proteste, bojkote, vandalizme in uničevanje lastnine. Nosili so raztrgana oblačila, sešita skupaj z lepilnim trakom ali varnostnim sponkam, ki so jih uporabljali tudi za nakit. *"Pravzaprav pristni panker/pankerke sam/sama dela svoja oblačila: integriteta je vrednotena z videzom."* (Brake, 1984, str. 79) Popularna so bila tudi oblačila iz usnja in plastike. Čevlji so bili pogosto Converse ali bulerji. Na jaknah, čevljih ali hlačah so se pojavljale konice. Zelo prepoznavne so tudi punk frizure v obliki irokeze ali z daljšimi konicami živih barv. Nosili so tudi pasje ovratnice, jermene, ključavnice in še različno drugo šaro, ki jo najdemo doma. Imeli so veliko ličil, kar je bilo v nasprotju s takratno normo, da naj bi bila ličila neopazna. Njihove oblačila so ljudi provocirala in žalila in s tem pritegnila pozornost. Na majicah so jim lahko pisale razne žaljivke (Fuck off, Odjebi), nekateri so imeli tudi svastike, čeprav so punki proti nacizmu, da so na ulicah pritegovali še več pozornosti. Več jih je imelo prečrtane svastike. Zaradi svojega nenavadnega videza, so jih pogosto tudi preganjali iz lokalov.

Slika 8: Skupina pankerjev iz osemdestih let. Vir: http://dcbbbs.zol.com.cn/79/752_789443.html (dostop 2. 12. 2014)

V 80. letih se je razvil drugačen stil oblačenja, saj so pankerji zagovarjali, da je glasba bolj pomembna od načina oblačenja. To je bil hardcore punk. Moški so nosili jeans hlače in kratke majice z Converse ali vojaškimi čevlji. Prav tako so imeli pogosto lase pobrite na kratko. Ženske pa po navadi vojaške hlače, majice z različnimi bandi, ter puloverje s kapuco. Važno je bilo, da se niso osredotočali več toliko na obleki. Punk subkultura se osredotoča okoli glasne, agresivne glasbe imenovane punk rock. Po navadi jo izvajajo manjše skupine sestavljene iz pevcu, dveh električnih kitar in basista, ter bobnov. Med začetne glasbene skupine se uvrščajo The Fugs, The Velvet Underground, The Stooges itd. So t.i. proto punk oziroma začetni punk. Njihova besedila so bila zelo žaljiva, uperjena proti sistemu ter trenutni komercialni glasbi. V 80. je punk glasba zatonila in se spet vrnila v 90. z Nirvano. Vendar v drugačni obliki. Pankovske skupine niso bile več majhne, neodvisne skupine, ampak skoraj komercializirane, kar sploh ni v skladu z originalno punk ideologijo. V Sloveniji se je punk zoperstavljal takratnim napakam socialistične družbe. Med prvimi glasbenimi skupinami, ki so v Slovenijo vpeljali punk so bili Pankrti, ki so imeli svoj prvi nastop leta 1977. Po njih so kmalu nastali tudi Buldogi, Lublanski psi, Kuzle, Otroci socializma, Čao pičke, Tožibabe, Indust-bag, Niet, Šunds, O!Kult, Odpadki Civilizacije, Via Ofenziva ... Zbirali so se v discu Študent, kasneje v Leninovem parku, na Kersnikovi 4 in v najrazličnejših lokalih. Ko je Slovenija prišla v neodvisnost, je punk postal zelo popularen in skoraj ne več subkultura. Danes pa se punk v Sloveniji ohranja z raznimi festivali po celi Sloveniji. Eni izmed bolj znanih današnjih bendov so Elvis Jackson, Zablujena generacija, Leaf Fat, Mi2, Dreamwalk ...

Metalci

Začetki heavy metala segajo v prelom šestdesetih in sedemdesetih let, ko so začele ustvarjati skupine Led Zeppelin, Deep Purple, Uriah Heep in Black Sabbath. Glasbena in tematska osnova heavy metala so blues rock, acid ter hard rock. Heavy metal je doživel velik komercialni uspeh, saj je pritegnil del starejše publike, željne trše in intenzivnejše glasbe, predvsem pa množice

najstnikov in najstnic. »Skupine tega obdobja, Black Sabbath, Led Zeppelin, AC/DC, Kiss in mnoge druge, so slovele po spektakularnih koncertnih nastopih, skrajnih imidžih in neprimernem vedenju. Rockerski hedonizem, upornišтво in samo poveličevanje so dopolnile s temami groze, znanstvene fantastike in mitologije iz popularnih stripov, filmov in knjig.« (Tomc, 1999). Privrženci te glasbene zvrsti so kmalu razvili svojo subkulturo, njena podlaga pa je bila v večini glasba. V tej subkulturi prevladujejo moški, saj metal zaznamuje predvsem močatost. Dobili so veliko različnih poimenovanj kot na primer metalhead-i, headbanger-ji in trasher-ji, svojo pripadnost metalskemu stilu življenja pa so še danes izražajo tako, da se udeležujejo metal koncertov, kopujejo albume metal izvajalcev, si puščajo dolge lase, nosijo črne usnjene jakne polne kovic in bodic, črne majice z napisi imen različnih metal skupin, tesne modre kavbojke, motoristične škornje ter so obloženi z verigami. Veliko kritikov in glasbenikov je metalce označilo tudi kot zelo netolerantne do drugih glasbenih zvrsti, a do metala gojijo posebno strast in ljubezen, ob koncu sedemdesetih pa se je kot prepoznaven znak metalske subkulture začela uporabljati tudi znana gesta, ko na dlani iztegneš le mezinec in kazalec, kar je še danes zaščitni znak metala.

Slika 9: Metalci. Vir: <http://www.armchairmusicmogul.com/2014/01/30/your-first-metal-concert-a-scientific-guide-part-1/> (dostop 3.12.2014)

Hip Hop

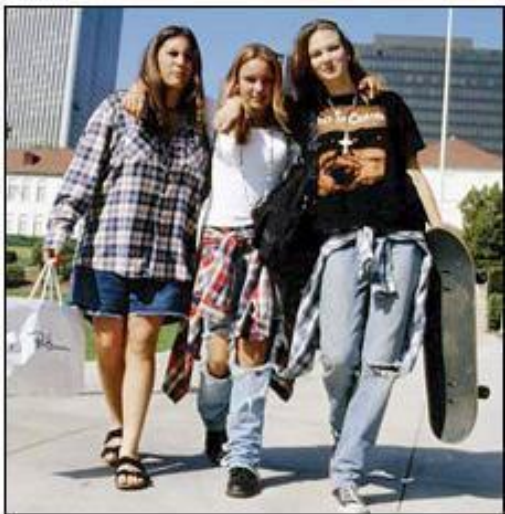
Hip hop subkultura se je začela leta 1977 v Ameriki s strani mladih Afro-Američanov in Latino-Američanov. Njegove glavne sestavine so DJ-stvo, breakdance, rap in grafiti. Po njegovem nastanku je hip hop, kot večina subkultur postal komercializiran in s tem popularen po vsem svetu. Njihova moda je postala močno popularna v devetdesetih letih prejšnjega stoletja. To so v sedemdesetih športna oblačila, trenirke, superge in podobno. K njim pa pašejo tudi roke, močno okrašene s prstani, debele zlate ogrlice, velike kape s ščitnikom. V osemdestih so nosili oblačila živih neonskih barv in baseball kape. Ženske so nosile prevelike hlače in preveliko srajco, pod njo pa športen morček. Pogoste znamke sta bili Nike in Rebook. Devetdeseta leta so prinesla oblačila z navdihom gangsterstva. To so bowler kape, dvoredne obleke, srajce iz svile, ter čevlji iz aligatorske kože. Moderna moda je hitro spremenljiva. Najdemo vse od vrečastih majic in hlač, običajnih kavbojk s kratko majico. Popularizirali so se tatooji, nazaj pa so prišli tudi stili iz prejšnjih obdobj. Pomembni so tudi puloverji, uhani v enem ali obeh ušesih, usnjene jakne, majice brez rokavov, crop topi, tube topi, tank topi in pristrižene kratke majice.

Slika 10: Breakdancing v Ljubljani. Vir: http://en.wikipedia.org/wiki/Hip_hop (dostop 2. 12. 2014)

Grunge

Grunge [grandž] se je začel pojavljati konec osemdesetih let prejšnjega stoletja v ZDA v Seattlu. Je zvrst rock glasbe, ki predstavlja nekakšen spoj hardcore punka, heavy metala in indie rocka, njena besedila pa so bila polna tesnobe, poudarjala so tudi teme kot so socialna odtujitev, apatija, zaprtost, prav tako pa so izražala željo po večji svobodi. Seattle je bilo nekako odtujeno in odrezano mesto, kjer se ni dogajalo nič posebnega. Zdolgočasena in depresivna mladina se je zaradi slabega vremena stalno zadrževala v garažah in ustvarjala svojo glasbo. Oblikovalo se je veliko skupin, ki so imele dovolj pesmi za izdajo samostojnih albumov, a snemanja pesmi v studiu si nihče ni mogel privoščiti, zato je leta 1986 izšel album Deep six, ki je bil mešanica pesmi skupin Green River, Melvins, Malfunkshun, Skin Yard, Soundgarden in The U-Men. Album je svetu pokazal, kaj se trenutno dogaja v Seattlu in da se je v mestu oblikovala nova energična glasbena scena. Med vsem tem dogajanjem pa si je nekdo izmislil besedo Grunge. Njen pomen naj bi bil nekaj slabega, kot sranje ali umazanija, nekakšen izmeček in to je popolno opisalo zarjaveli in težki zvok kitar ter zven nove glasbene zvrsti. Nirvana, Alice in chains, Pearl Jam in Soundgarden so bile skupine, ki so poskrbele za prepoznavnost in popularnost Grunge stila, ko so v začetku devetdesetih izdale kar nekaj svojih hitov in albumov, ki so poželi ogromno uspeha. Ni trajalo dolgo, da se je ustvarila subkultura mladine, ki je naokoli hodila z mastnimi in trdimi, običajno dolgimi lasmi, v ohlapnih, obrabljenih in strganih oblačilih črne in sive barve, spranih in strganih kavbojkah, vojaških čevljev in volnenih kapah. Njihova telesa so po navadi krasile tudi črne bodičaste zapestnice, prstani in uhani najrazličnejših oblik in barv ter raznovrstne ogrlice. Zavračali so »mainstream« popularnost in se trudili biti drugačni.

Slika 11: Grunge subkultura. Vir: <http://www.90s411.com/grunge-fashion.html> (dostop 6.12.2014)

Emoti

Emo (emotional hardcore) je zvrst rock glasbe, za katero sta značilna melodičnost in čustvena besedila. Razvila se je v zgodnjih osemdesetih letih prejšnjega stoletja v Washingtonu v Združenih državah Amerike, kot odgovor na porast nasilja, njena podlaga pa so bili punk rock, hardcore punk in pop punk. Najbolj znana skupina emo glasbe na začetku je bila Rites of Spring iz Washingtona. Njihova glavna značilnost je bila, da se je glasba osredotočala bolj na posameznika, kot na družbo in tako se je veliko več mladih, odtujenih in čustvenih ljudi našlo v besedilih emo glasbe. Emo je nekakšna blažja in bolj čustvena oblika punk-a, njeni poslušalci emoti, ki so prav tako dobili ime po zvrsti glasbe, pa so razvili edinstven način izgleda in obnašanja ter si tako prislužili naziv subkulture. Na zunaj jih ni težko prepoznati, saj nosijo značilne pričeske, torej dolge lase različnih barv, ki praviloma pokrivajo vsaj eno oko, očala s črnim in debelim okvirjem, zapestnice različnih barv, kratke črne majice potiskane s slikami punk kulture iz osemdesetih ter na torbah pogosto nosijo broške in našitke različnih glasbenih skupin. Zelo popularni so tudi piercingi na različnih delih telesa npr. v jeziku, obrveh, bradi in ustnici. Razvilo se je tudi precej stereotipov o tem, kakšen je tipičen emo. Najpogostejše

značilnosti takšnih ljudi naj bi torej bile pretirana čustvenost, zadržanost in sramežljivost, a ljudje jih še bolj kot s tem na prvi pogled najbolj povežejo z samomorilskimi nagnjenji in samo poškodovanjem.

Slika 12. Tipični predstavniki emo subkulture. Vir: <http://www.rounds.com/blog/emo-hair/> (dostop 5.12.2014)

Rave

Rave se je začel pojavljati sredi osemdesetih let 20. stoletja kot upor in odziv na trende v popularni glasbi in komercialnim radijskim postajam. Vladala je vsesplošna blaginja in nič posebnega se ni zares dogajalo, zato se je leta 1989 med mladimi uveljavil nov stil glasbe. Izraz rave se je začel uporabljati ob koncu šestdesetih let v Angliji pomenil pa je zabava. Začeli so se izogibati »mainstream«, torej popularnim klubom in se preselili na prosto, razne kočice in zapuščena skladišča. Vladi in policiji takšna zbiranja niso bila všeč in zato so bili marsikje prepovedani, razlog pa je bil nevarnost in neurejenost prireditvenih prostorov in zabav, a v resnici so se bali množice ljudi, ki se je na takih dogodkih zbirala. Tako so se taki dogodki začeli organizirati po klubih in diskotekah. Sredi osemdesetih let 20. stoletja je rave sceno preplaval val psihedelične plesne glasbe. Acid House in Techno sta tako prevladovala na rave zabavah. Veliko število policijskih intervencij je rave zabave premaknilo na deželo in tako je Rave kmalu postal sinonim za spontano vikend zabavo. Zgodnja rave scena je vladala tudi v podzemlju

ameriških mest, hitro pa se je prenesla v evropske prestolnice. V devetdesetih letih je v Evropi rave kultura postala novo gibanje mladine. DJ-i in ustvarjalci plesne glasbe so skrbeli za promocijo in obstoj rejverske kulture in jo postavili kot tekmeča rock'n'roll-u. Elektronske glasba in rave kultura sta postali zares masivni gibanji in sta pridobili ogromno »podpornikov«. Različnih rave zabav se je udeležilo tudi po 10.000 ljudi, revije za mlade so pisale nasvete in navodila kako izgledati in biti pravi raver, na televiziji se je vrtelo veliko oddaj na to temo, o popularnosti gibanja pa priča tudi dejstvo da se je Love parade-a, festivala elektronske glasbe, v Nemčiji med leti 1997 in 2000 udeležilo več kot milijon ljudi. V začetku novega tisočletja pa je podpora in popularnost rave kulture začela padati in obdobje »eksplozivne rasti« je bilo končano, začetno navdušenje pa je začelo upadati. Besedi rave in rejver sta med poslušalci elektronske glasbe dobili tudi nekoliko negativen in slabšalen prizvok. Čeprav obstajajo nekatera nesoglasja, pa naj bi glavne značilnosti rave kulture bile odprtost, sprejetost in pozitivizem. To pomeni, da med rejverji ni bilo obsojanja, zaničevanja, nihče ni razsojal kaj je dobro in kaj slabo in če koga nekaj veseli in ga spravlja v dobro voljo je to vedno dobrodošlo, zato preteprov in nasilja na rave zabavah skoraj ni bilo. Na rave zabavah so bila značilna in zelo priljubljena ohlapna in široka oblačila najrazličnejših barv in oblik. Razširil pa se je stereotip, da rave pokvarja in izprija mlade, saj je bila dostopnost do drog na rave dogodkih izjemno visoka. Najbolj popularni drogi sta bili amfetamin (spid) in MDMA (ekstazi). Slednji je bil najbolj popularen in prav tako zelo zaslužen za to, da na rave-ih ni bilo preteprov, saj je sproščal občutek odprtosti in radosti prav tako pa povzročal dehidracijo in tako so ljudje raje pili vodo kot alkohol, ki prav tako vzbuja agresijo. V Sloveniji se je rave pojavil s precejšno zamudo, oblikovati se je začel v letu 1994. Do konca devetdesetih let so se v večjih slovenskih mestih uveljavili klubi, ki so predvajali elektronsko glasbo.

Hipsterji

Hipsterstvo je sodobna mladinska subkultura, sestavljena iz večinoma mladih belcev, ki živijo v mestih. Na zunaj jih lahko prepoznamo po "vintage" oz. zastarelih oblačilih iz prejšnjih obdobj,

ki jih kupijo v trgovinah iz druge roke ali na boljših trgih. Pogosto nosijo tudi ray-ban očala in kape v vseh letnih časih. Prepoznavni so po indie ali alternativni glasbi. Ljudje od njih pogosto pričakujejo, da imajo t.i. "hipster bloge" na omrežju Tumblr, kjer imajo najraje slike iz narave s filtri. Priljubljen pa naj bi bil tudi Instagram. Pogost stereotip je tudi, da vsi uporabljajo naprave proizvajalca Apple.

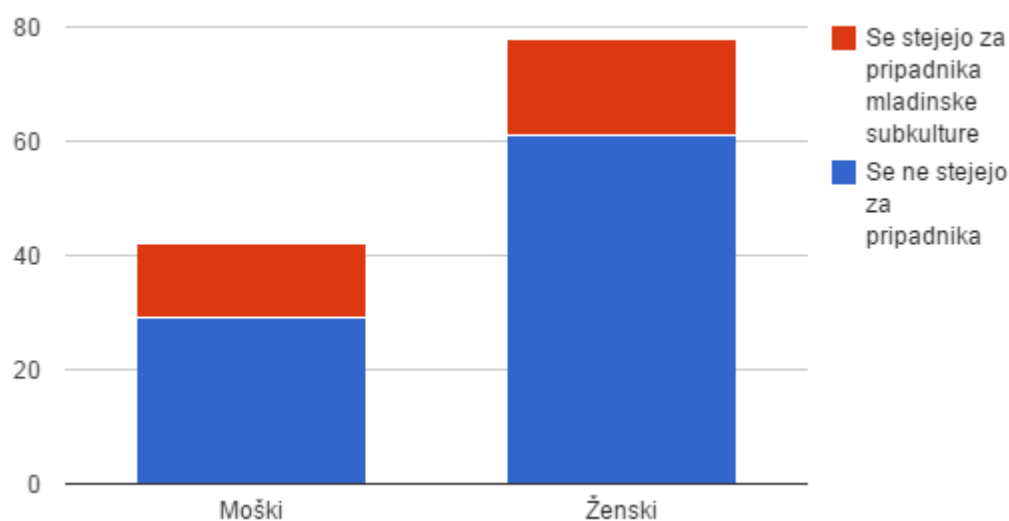
Empirični del

ANALIZA ANKETE

Da bi pridobila potrebne podatke za potrditev ali ovržbo najinih hipotez in da bi preverila pridobljene podatke, sva se odločila izdelati anonimno anketo. To je preko e-Asistenta dobilo 250 učencev iz vseh štirih letnikov. Od teh jo je rešilo 120. Iz dobljenih odgovorov sva sestavila grafe, ki sva jih analizirala in jih nato primerjala z odgovori v intervjujih.

1. Sestava anketirancev po spolu

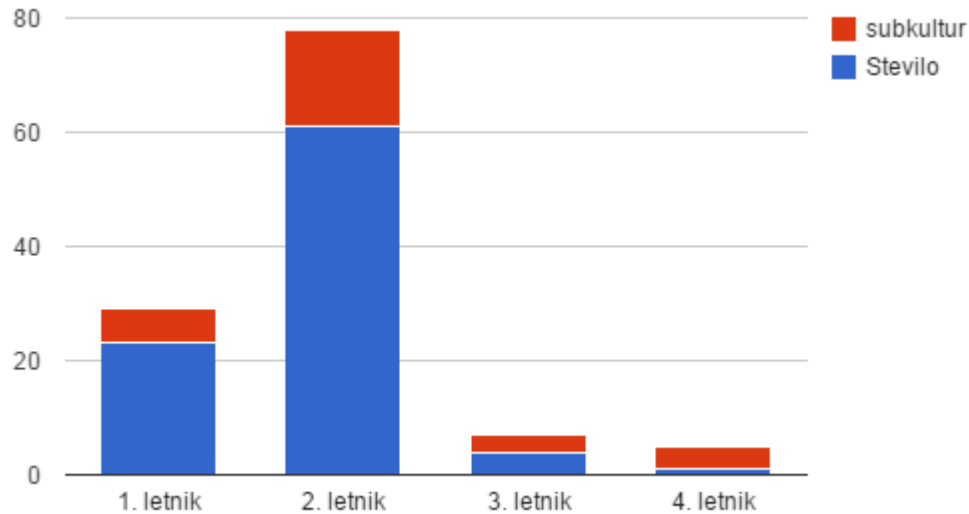
Graf 1: Sestava po spolu

Anketo je rešilo 42 moških in 78 žensk. Od tega se 13 moških (30.9%) in 17 žensk (21.8%) šteje za pripadnike mladinske subkulture.

2. Sestava anketirancev glede na starost

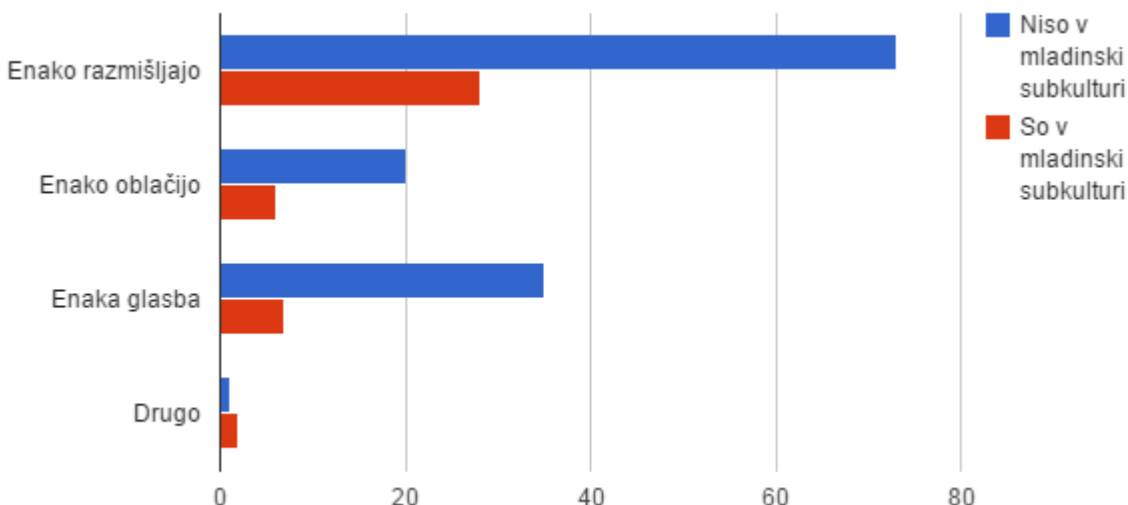
Graf 2: Sestava po starosti

Iz prvega letnika je anketo rešilo 29 dijakov, iz drugega 78, iz tretjega 7, iz četrtega pa 5. V mladinski subkulturi je 6 dijakov prvega letnika (20.7%), 17 dijakov drugega letnika (21.8%), 3 dijaki iz tretjega letnika (42.9%) in 4 iz četrtega (80%). Iz tega lahko razberemo, da se dijaki veliko bolj pogosto identificirajo kot pripadnike mladinskih subkultur, če so starejši. To bi bilo lahko povezano z daljšim časom za iskanje in spoznavanje samega sebe ali pa je starejšim dijakom bolj pomembno, da spadajo v neko določeno skupino kot mlajšim.

3. Kaj si predstavljaš pod besedno zvezo *mladinska subkultura*?

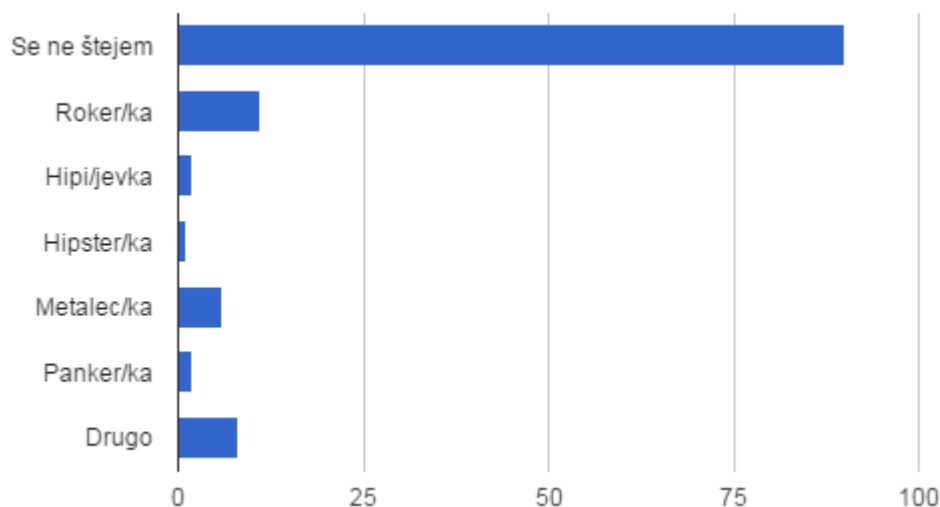
Graf 3: Kaj si predstavljaš pod besedno zvezo mladinska subkultura

Pri tem vprašanju je bilo možnih več odgovorov. Za lažjo preglednost sva vsako obkljukano vprašanje štela kot en odgovor. Večina dijakov je odgovorila, da je mladinska subkultura zanje skupina mladih, ki razmišljajo na enak način (56.6% odgovorov tistih, ki se ne štejejo v mladinske subkulture in 65.1% tistih ki se). Na drugem mestu je odgovor "Skupina mladih, ki posluša enako glasbo" s 16.2% odgovorov tistih, ki so v mladinskih subkulturah in 27.1% tistih, ki niso. Za tem sledi odgovor, da jih družijo enak stil oblačenja s 14.0% odgovorov pripadnikov subkultur in 15.5% tistih, ki niso. Na zadnjem mestu je drugo s 4.7% odgovorov s strani pripadnikov in 0.8% s strani ostalih. V rezultatih tega vprašanja lahko opazimo, da dijaki z mladinsko subkulturo najbolj povezujejo način razmišljanja, kar bi lahko razložilo pomanjkanje različnih stilov oblačenja na hodnikih šole. Zanimivo je, da je stil oblačenja šele na tretjem mestu, saj so ponavadi subkulture bile najbolj povezane s svojim zunanjim izgledom, ki jih je ločeval od glavne kulture. Tukaj lahko opazimo spremembo od mladinskih subkultur v njihovih začetkih. Po teh rezultatih sodeč bi se lahko skupina mladih, ki imajo popolnoma različne stile, še vedno oklicala za mladinsko subkulturo, če bi imeli enake ideale. Tega si pri prvotnih subkulturah ne moremo predstavljati.

4. Ali se šteješ za pripadnika mladinske subkulture? Če da, katere?

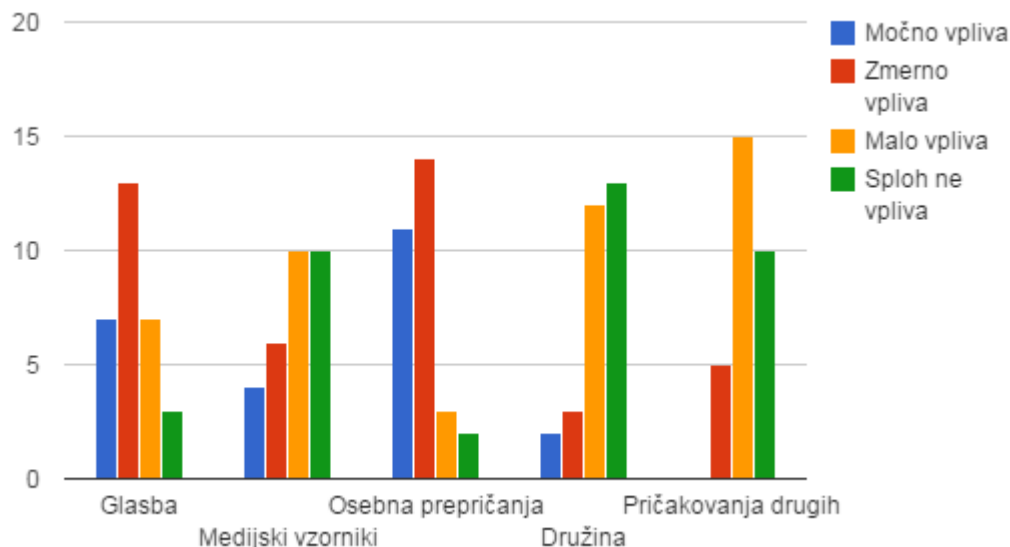
Graf 4: Sestava mladinskih subkultur

Kar 90 (75%) anketirancev se ne šteje za pripadnike mladinske subkulture. To je glede na najina opažanja na šoli popolnoma pričakovano. Med anketiranci je najbolj pogosta rokerska subkultura z 11 pripadniki (9.2%), sledi ji metalska subkultura s 6 pripadniki (5%). Hipiji in pankerji imajo vsak po 2 predstavnika (1.7%). Subkultura hipsterjev pa ima enega predstavnika (0.8%). Pod drugo se je uvrstilo 8 dijakov (6.7%). Tu je bil pogost odgovor, da se preprosto ne najdejo v nobeni izmed mladinskih subkultur oz., da so mešanica več subkultur.

5. Kaj vpliva na tvoj zunanji izgled?

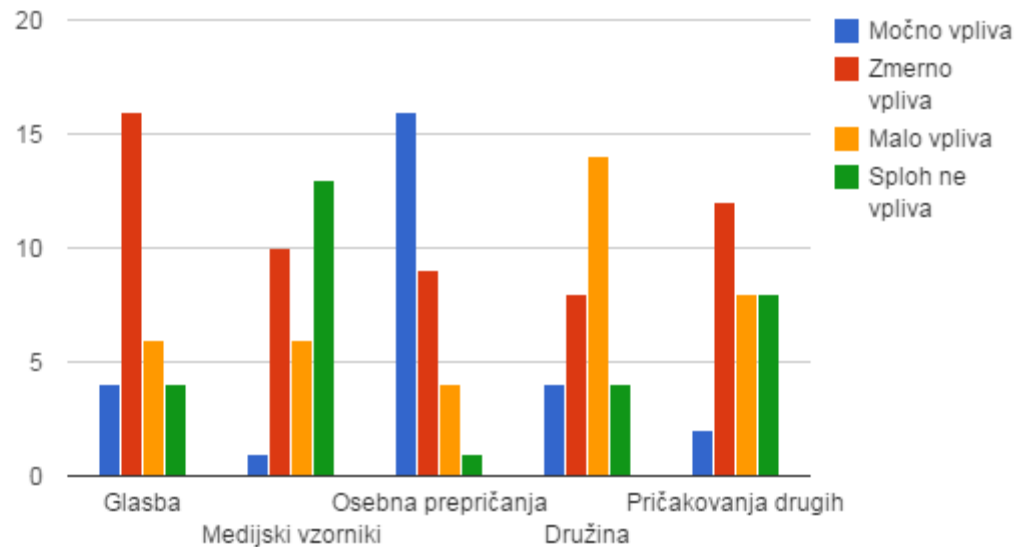
Graf 5: Kaj vpliva na tvoj zunanji izgled?

Tu so dijaki označili, kako močno glasba, medijski vzorniki, osebna prepričanja, družina in pričakovanja drugih vplivajo na njihovo zunanjo podobo. Iz grafa sva izločila dijake, ki niso del nobene subkulture, saj njih ne raziskujemo in sva želela preučiti le dejavnike, ki vplivajo na zunanjo podobo pripadnikov subkultur na Gimnaziji Kranj. Na dvajset dijakov, kar je dve tretjini pripadnikov subkultur, ima dokaj velik vpliv glasba, kar je bilo v skladu s pričakovanji, saj je glasba eden glavnih elementov in nekakšna osnova subkulture. Presenetljivo je, da kar dve tretjini anketirancev niso pod vplivom medijskih vzornikov, kar se tiče zunanje podobe. Pričakovala sva večji vpliv medijskih vzornikov, saj sva sledila ideji, da mladi pogosto sledijo stilu vzornikov in jih skušajo v marsičem posnemati. Osebna prepričanja imajo logično zelo velik vpliv na zunanost dijakov, saj ima posameznik danes ogromno svobode pri izbiri oblačil, pričeske, nakita itd. Prav ta svobodna miselnost in izbira lahko pojasnita tudi to, da družina in pričakovanja drugih zelo malo vplivata na zunanjo podobo dijakov, ki pripadajo subkulturam na Gimnaziji Kranj.

5. Kaj vpliva na tvoje obnašanje?

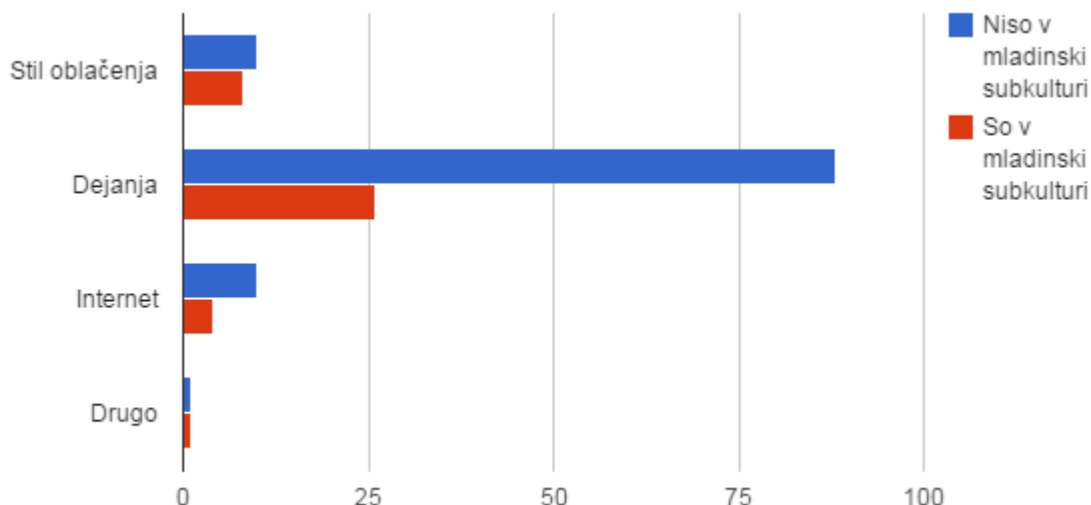
Graf 6: Kaj vpliva na tvoje obnašanje?

Pri tem vprašanju sva želela ugotoviti, kako močno glasba, medijski vzorniki, osebna prepričanja, družina in pričakovanja drugih vplivajo na obnašanje dijakov. Tudi iz tega grafa sva izločila dijake, ki ne pripadajo nobeni subkulturi, saj naju le ti ne zanimajo. Tudi tu ima glasba kar velik vpliv na večino dijakov, kar je spet v skladu z najinimi pričakovanji, glede na to, da je glasba tako pomembna sestavina subkulture. Medijski vzorniki ponovno ne vplivajo močno na obnašanje dijakov, na drugi strani pa imajo osebna prepričanja močno vlogo pri vplivu na obnašanje v večini primerov. Družina in pričakovanja drugih imata tudi tukaj podoben vpliv, ki je dokaj zmeren, nekje na sredini med šibkim in močnim, a pričakovanja drugih so vseeno manj pomembna od družine.

6. Kako svetu (ljudem okoli sebe) sporočaš svoje mišljenje/vrednote?

Graf 7: Kako svetu sporočaš svoje mišljenje/vrednote?

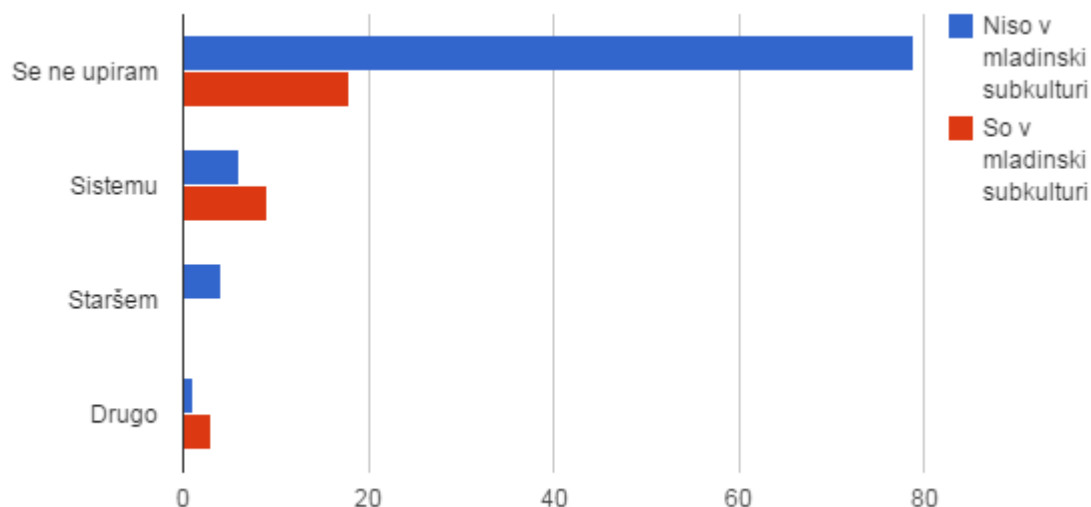

Pri tem vprašanju je bilo možnih več odgovorov, želela pa sva preveriti, kako dijaki svetu okoli sebe sporočajo svojo identiteto, torej svoje mišljenje in vrednote. Stil oblačenja ima pričakovano nizek odstotek pri dijakih, ki niso del nobene mladinske subkulture, pri dijakih, ki pa so pripadniki mladinskih subkultur, pa se jih manj kot ena tretjina izraža skozi oblačila, kar je manj kot sva pričakovala, glede na to, da je stil oblačenja glavni element izražanja subkulture. Takšni rezultati so morda tudi posledica današnjega mišljenja mladih, kar potrjujejo tudi rezultati tretjega vprašanja, pri katerem ima stil oblačenja po mnenju anketirancev še najmanjšo vlogo v subkulturi. Z dejanji, torej s tem kar počnejo in govorijo, pa dijaki veliko bolj izražajo svoje mišljenje in vrednote, med njimi je tudi okoli 86% pripadnikov mladinskih subkultur, kar se ponovno ujema z rezultati tretjega vprašanja, ki jasno kažejo na to, da večina dijakov Gimnazije Kranj subkulturo vidi kot skupino ljudi, ki enako razmišljajo. Tretji odgovor je bil internet, ki je dosegel dokaj nizke rezultate, kar je ponovno presenetljivo, saj sva pričakovala, da danes, v času moderne tehnologije, veliko mladih svoje mišljenje oziroma mnenje izraža prek interneta na različnih forumih in socialnih omrežjih in tam najde somišljenike, a anketa je pokazala, da pri

dijakih Gimnazije Kranj ni tako. Zanimljiv odstotek dijakov pa svoje mišljenje in vrednote izraža drugače oziroma na kakšen drugačen način.

7. Se s svojim načinom življenja (oblačila, glasba, družba ...) čemu upiraš?

Graf 8: Se čemu upiraš?

S tem vprašanjem sva želela preveriti tudi nezadovoljstvo med dijaki na Gimnaziji Kranj in ali nameravajo glede tega kaj storiti, torej ali se upirajo oziroma ali izražajo svoje mnenje oz. nestrinjanje. Odgovori so bili pričakovani, saj večino dijakov nič ne moti tako močno, da bi se bilo temu vredno upirati. Tretjina dijakov v mladinski subkulturi se upira sistemu in še nečemu drugemu, okoli 12% ostalih dijakov pa se upira sistemu, staršem in še nečemu. Rokerska, hipijevska, pankerska in metalska subkultura so vse kontrakture. Od njih se pričakuje, da se nečemu upirajo (verjetno sistemu). Kar 70% dijakov, ki so del subkulture, so del teh štirih. Logično bi bilo pričakovati, da bi se zato vsaj 70% dijakov označenih z rdečo barvo, nečemu upiralo. Rezultati kažejo, da se upira le 40% dijakov v mladinskih subkulturah, 60% pa se jih ne. To lahko pomeni, da nekatere izmed teh subkultur niso več kontrakture ali pa, da se ti

dijaki postavljajo v subkulture samo zaradi glasbe, ki jo poslušajo, in ne zaradi idealov, ki jih subkultura predstavlja.

8. Želiš s svojim načinom življenja kaj spremeniti? Prosim, navedi.

Na koncu sva dodala še vprašanje odprtega tipa, da bi bolje videla, kaj dijaki sploh želijo spremeniti. Spodaj je navedenih nekaj izmed bolj zanimivih odgovorov.

- Preprečiti še večje osiromašenje družbe in ustaviti razvoj ksenofobije ter islamofobije v Evropi.
- S svojim načinom življenja želim spremeniti, da bi ljudje začeli ceniti vsa živa bitja in ne samo tista, ki veljajo za "pravilna" v Svetem Pismu. Želim, da ljudje začnejo spoštovati ljudi okoli sebe in prepoznajo, kaj je prav in kaj narobe. Želim, da bi bilo manj homofobov, ki imajo za zagovor odlomke iz Svetega Pisma, kjer kača govori in se voda spremeni v vino. Želim, da bi bilo manj rasistov, ki za dejanje posameznika obtožijo celo raso in za dejanje človeka lastne rase pravijo, da je osamljeni volk, ko ubije nedolžnega človeka druge rase. Želim, da bi se ljudje zavedali, da smo enakopravni in da ne bi bilo več stereotipov o ženskah, gejih, ljudeh drugačne rase. Želim si, da bi ljudje bili enakopravni na taki ravni, da bi ženske zaslužile plačo v enaki višini kot moški, da geji ne bi bili odpuščeni samo zaradi lastnega prepričanja,... You can see where I'm aiming.
- Želim, da bi se ljudje med seboj spoštovali in da ljudje ne bi bili rasisti in homofobi.
- Želim, da bi ljudi gledali na osebnost ne pa na zunanost, to pa pomeni, da ni potrebno imeti posebnega stila oblačenja ...
- Želim pokazati, da je naše telo vredno spoštovanja - ne razkazovanja vsaki živi duši na tem planetu in ne zastrupljanja in omamljanja z raznimi substancami.

Pogost motiv med odgovori je bil problem homofobije in rasizma ter enakost na splošno in spoštovanje samega sebe oziroma pomembnost duševnosti človeka čez njegovo fizično podobo.

ANALIZA INTERVJUJEV

Odločila sva se, da intervjuvava nekaj zaposlenih na naši šoli in sicer sva si izbrala profesorja Aljošo Brlogarja, šolsko knjižničarko Smiljano Bertoncelej in gospoda Jakoba Drmoto, ki na naši šoli skrbi za raznovrstne aktivnosti. Zaradi starostne razlike med njimi ter nami, dijaki, so odgovori primerni za primerjavo razlik med generacijami. Zanimalo naju je njihovo življenje v najstniških oziroma mladostniških letih, torej ali so bili tudi sami del kakšne subkulture, kaj je vplivalo na njihov zunanji izgled, kako so se obnašali itd. ter kakšen je njihov pogled na subkulture danes. Med odgovori sva lahko potegnila določene vzporednice in jih analizirala, nato pa sva jih primerjala z odgovori ankete, ki so jo rešili dijaki od prvega do četrtega letnika.

Beseda mladinska subkultura vsem predstavlja nekaj drugačnega, nekakšno povezovanje oz. združba mladih, katerih vrednote in pogledi na svet se razlikujejo od splošnih vrednot in predstav družbe, v kateri bivajo. Lahko gre za upor družbi, ki združi mlade, ali pa gre za preprosto povezanost na podlagi skupnih interesov, a povsod sta ključnega pomena glasba in stil oblačenja. Gospod Drmota in gospa Bertoncelej sta se tudi štela za pripadnika subkulture, kar je močno vplivalo na njuni življenji. Prijatelje so si vsi izbirali tako, kot si še danes vsi večinoma izbiramo prijatelje in sicer na podlagi skupnih interesov in prepričanj, se pravi nič posebnega, če je prijatelj pravi, to enostavno več. Tudi vplivi na njihovo oblačenje in zunanji izgled so dokaj podobni, v ospredju je povsod družba, oziroma vplivi iz okolja, ki so zmešani z lastnim okusom in stilom. Pri gospodu Drmoti in gospe Bertoncelej je imela velik vpliv tudi subkultura, saj je le ta določala smernice stila oblačenja, pri profesorju Brlogarju pa so bili predvsem vrstniki, ki so močno vplivali na njegov stil. Vsak od njih je imel tudi svoja stališča, poglede in moralne vrednote, a vsak jih je zagovarjal in izkazoval na drugačen način. Profesor Brlogar je na nestrinjanja naletel v šolskih klopih in je na različne načine protestiral proti profesorjem, gospa Bertoncelej ni bila pretirano družbeno aktivna in je mirno hodila svojo pot, gospod Drmota pa direktno ni nasprotoval ničemur, s svojim vedenjem je le izražal pripadnost subkulturi, ki se je trudila ločiti od prevladujočega stila življenja. Tudi glede pogleda na stanje subkultur danes, si

vsi trije intervjuvanci niso povsem enotni. Profesor Brlogar ni povsem prepričan glede povezovanja med današnjo mladino. Je mnenja, da subkulture še obstajajo, a imajo bistveno manj pripadnikov, kar pa ima za posledico vse večje odvisnosti mladih od sodobne tehnologije in druženja prek socialnih omrežji. Gospa Bertoncej je mnenja, da je prav moderna tehnologija in globalizacija, ki je prišla vzporedno z njo, kriva za to, da je danes subkultur veliko več, a se izredno hitro menjajo. Gospod Drmota pa meni, da je subkultur manj kot včasih, kar pripisuje predvsem individualizmu v današnjih časih, ki ga propagira družba, ki več poudarka daje na posameznika. A kljub vsem nestrinjanjem in razlikam med njimi, pa so vsi intervjuvanci enotni v eni stvari. Glasbi. Glasba še vedno vsem zelo veliko pomeni, le njihov odnos do nje se je rahlo spremenil do današnjih dni. Danes glasba vsem predstavlja užitek in jim služi za sprostitvev.

ANALIZA HIPOTEZ IN ODGOVORI NA VPRAŠANJA

1. Na Gimnaziji Kranj subkulture so, vendar v majhnem številu.

Iz ankete (graf 4) sva ugotovila, da mladinske subkulture na naši gimnaziji definitivno so. Kot sva predvidela v hipotezi je njihovo število dokaj majhno (25% anketirancev). Meniva, da je tako zaradi vseh družbenih sprememb, ki so se zgodile od nastanka subkultur do danes ter večjega poudarka na individualizmu posameznika. To je v intervjuju izpostavil tudi prof. Drmota, prav tako pa so na to namigovali odgovori anketirancev (8. vprašanje). V svojih odgovorih so dijaki močno poudarjali enakost in medsebojno spoštovanje ter sprejemanje, prav tu pa se po najinem mnenju skriva razlog za zmanjšanje števila subkultur. Ko sva v teoretičnem delu raziskovala mladinske subkulture, so se pri vseh kazale določene podobnosti - težnje po drugačnosti. Vsaka subkultura je vsebovala ogromno elementov s katerimi so se želeli oddaljiti od prevladujočega toka družbe. Tudi najini intervjuvanci so v svojih odgovorih poudarjali drugačnost in oddaljenost od družbe, za katero so si prizadevale mladinske subkulture. A če pogledamo današnjo mladino in dijake Gimnazije Kranj ter njihove težnje, ki so jih izrazili pri osmem vprašanju ankete, opazimo nekaj čisto drugega. Nihče ni poudarjal razlik med nami, a so, ravno nasprotno, pisali o enakosti, medsebojni ljubezni, spoštovanju sočloveka, prilagajanju in sprejemanju drug drugega. Bili so močno proti homofobiji in rasizmu, ti dve lastnosti pa sta bili zelo značilni za ideologijo skinheadov. Tudi rokerji so na primer ženske zapostavljali in jih jemali skoraj kot osebno lastnino moškega, danes pa je vedno v ospredju ideologija enakosti in enakopravnosti med obema spoloma. Prav to so te družbene spremembe, o katerih sva prej govorila. Danes je družba mnogo bolj odprta in pripravljena sprejeti razlike med ljudmi, kar je po najinem mnenju tudi posledica globalizacije, ki je svet naredila veliko manjši kraj, kar nam je omogočila sodobna tehnologija, ki je v času nastanka mladinskih subkultur še ni bilo, to pa je v intervjuju omenila tudi gospa Bertonec. Tu se kaže tudi močno poudarjanje individualizma posameznika, ki lahko postane kar koli si želi, a to bo mogoče le, če tudi ta posameznik ne bo obsojal drugih in jih sprejel takšne kot so. Midva sva mnenja, da se prav zaradi te enakosti ljudje

ne trudimo več tako povezovati v skupine drugače mislečih upornikov, pod katere spadajo tudi mladinske subkulture.

Predvidevala sva, da je majhno število mladinskih subkultur na Gimnaziji Kranj posledica tudi večjega izražanja vrednot in iskanja somišljenikov na internetu (socialna omrežja, forumi, blogi itd.), kar pa se je izkazalo za neresnično, saj so odgovori (graf 7) ankete jasno pokazali, da se prek interneta izraža zelo majhno število dijakov.

Na naši šoli je največ mladinskih subkultur (rokerji, metalci, hipiji, pankerji) tudi kontrakultur (graf 4), a se večina teh dijakov ne upira ničemur (graf 8), iz česar lahko sklepava, da so se prej omenjene subkulture ne nujno spremenile, ampak da jih danes dijaki Gimnazije Kranj dojemajo drugače.

2. Subkulture se manj pogosto izražajo skozi stil oblačenja.

Te hipoteze ne moreva niti ovreči niti potrditi, saj sva ugotovila, da imamo na naši gimnaziji veliko variant mladinskih subkultur oziroma, da si danes vsak dijak Gimnazije Kranj subkulturo predstavlja na svoj način. Najine ugotovitve potrjujejo odgovori ankete (graf 7), ki nazorno kažejo, da večina dijakov danes svoje mišljenje, torej tudi pripadnost subkulturi, izraža s svojimi dejanji in ne daje veliko poudarka na svojo zunanjo podobo. Razlog zato se verjetno skriva v tem, da večina dijakov na Gimnaziji Kranj mladinsko subkulturo vidi kot skupino mladih, ki enako razmišlja, stil oblačenja pa ima veliko manjši pomen, kar so pokazali odgovori ankete (graf 3). Na drugi strani pa te trditve zavračajo odgovori ankete (graf 5), ki kažejo na to, da imata glasbeni okus in osebna prepričanja močan vpliv na stil oblačenja dijakov. Če bi vse to držalo, bi se duh subkulture močno kazal v stilu oblačenja dijakov in bi bili tudi odgovori ankete (graf 7) drugačni od teh, ki jih imava sedaj. Večina dijakov meni, da je način razmišljanja zelo

pomemben dejavnik subkulture in da ima prav ta način tudi velik vpliv na njihovo zunanjo podobo, torej bi morali s svojim stilom oblačenja izražati svoje mišljenje in vrednote, a anketa je pokazala, da temu ni tako. Po najinem mnenju bi to lahko bila posledica vse večjega individualizma in nepovezanosti mladih, prav tako pa današnji medijo zelo različno opisujejo subkulture in ustvarjajo različne poglede na subkulture pri mladih ljudeh. Tudi pripadnikov subkultur je danes veliko manj kot včasih, zato posamezniki težko ujamejo nek stalen in povezan tok subkulture, ki bi jo natančno definiral. Vsi ti dejavniki bi lahko močno vplivali na dijake Gimnazije Kranj, ki so si, vsak na svoj način, predstavljali vprašanja ankete, na katere so, po najinem mnenju, tudi prvič v življenju naleteli. Vsak posameznik je bil torej zgodba zase in vsi so imeli težave pri ubesedovanju svojega nepopolnega stila subkulture, kar je po najinem mnenju tudi razlog za nasprotujoče si odgovore.

Zaključek

Mladinske subkulture so se začele razvijati v 50. letih prejšnjega stoletja. Bile so posledica vedno daljšega obdobja adolescence in naraščajočih družbenih standardov kombiniranih z vedno večjo svobodo posameznika. Druži jih glasba, prevozna sredstva, oblačila in način mišljenja.

Zanimalo naju je stanje mladinskih subkultur danes na najini gimnaziji. Menila sva, da je teh danes zelo malo, saj na hodnikih ni bilo opaziti mnogo dijakov, ki bi se oblačili v stilu določene mladinske subkulture. Imela sva prav, saj se je samo ena četrtnina anketirancev razvrstila v mladinsko subkulturo. Razlog za to sva našla v današnji splošni ideologiji, ki je še najbolj razširjena med mladimi - individualnost in enakost. Dandanes se na veliko zagovarja individualnost posameznika; da je vsak drugačen in da bi vsak to moral sprejeti. Zagovarja se tudi enakost - med spoloma, med rasami, med različnimi spolnimi usmerjenostmi, ... zato v bistvu sploh ni tako presenetljivo, da mladi ne želijo več spadati v skupine, ki so si precej različne in pogosto tudi zatirajo enakost.

Ugotovila sva, da se je razvilo veliko različic posamezne mladinske subkulture, ki jih druži kombinacija različnih dejavnikov. Razlog za to lahko samo domnevava - vpliv današnjih medijev, splošna nezainteresiranost v mladinske subkulture in nepovezanost mladih - a bi za bolj trdne rezultate morala izvesti popolnoma novo raziskovalno nalogo. Zanimivo bi bilo videti tudi, ali najini rezultati veljajo sami na Gimnaziji Kranj ali tudi na drugih šolah. Presenetilo naju je majhno število dijakov, ki se izražajo na internetu. Bila sva prepričana, da je razlog za manjše število mladinskih subkultur pogosto izražanje na internetu in potem ne čutimo več potrebe po izražanju v vsakdanjem življenju.

Raziskovalna naloga pa ni potekala brez ovir. Ko sva jo pričela, sva morala predelati ogromno snovi na to temo, saj je pri pouku še nismo imeli. Na koncu sva imela težave z nasprotujočimi si rezultati oz. grafi. Tudi najina mnenja o mladinskih subkulturah so se neverjetno spremenila od tistih prvih debat pa do današnjih. Spoznala sva veliko novega o razmišljanju najinih

sovrstnikov, kako delujejo in s kom se družijo. Pridobila sva neverjetno količino novega znanja. O mladinskih subkulturah na Gimnaziji Kranj pa sva izvedela, da jih ni veliko, te, ki pa so, se vsaka na svoj način razlikuje od njihovih začetnih oblik, saj smo mi kot družba, od tistih časov že zelo napredovali v smislu razmišljanja o pomembnosti individualnosti in s tem enakosti.

VIRI IN LITERATURA

1. Urbana plemena subkulture na Slovenskem v devetdesetih. Ljubljana: Študentska založba, 1999. ISBN: 961-6211-85-4
2. Brake, Mike. Sociologija mladinske kulture in mladinskih subkultur. Ljubljana: Knjižnica revolucionarne teorije, 1983
3. Tomc, Gregor. Druga Slovenija: zgodovina mladinskih gibanj na Slovenskem v 20. stoletju Ljubljana: Univerzitetna konferenca ZSMS, 1989. ISBN: 86-7347-026-9
4. Haralambos, Michael in Holborn, Martin. Sociologija: teme in pogledi. Ljubljana: DZS, 1995, str. 773. ISBN: 86-341-1910-6
5. Brake, Mike, Sociologija mladinske kulture in mladinskih subkultur. Ljubljana: Republiška konferenca ZSMS in Univerzitetna konferenca ZSMS v Ljubljani, 1984, str. 78-82.
6. Počkar, Mirjam, Andolšek, Stanislav, Popit, Tanja in Barle Lakota, Andreja. Uvod v sociologijo: učbenik za sociologijo v gimnazijskem in srednjem tehničnem oz. strokovnem izobraževanju. Ljubljana: DZS, 2011, str. 41-43. ISBN: 978-961-02-0110-6
7. Debeljak, Aleš, Stankovič, Peter, Tomc, Gregor in Velikonja, Mitja. Cooltura: uvod v kulturne študije. Ljubljana: Študentska založba, 2002. ISBN: 961-6356-73-9
8. Tomc, G. Pop mladina. Primerjava kulturnih študij mladinskih subkultur v Veliki Britaniji in Sloveniji v 20. stoletju. v Teorija in praksa, letn. 51, št. 2-3 (2014), str. 306-323.
9. Tomc, G. Profano: Kultura v modernem svetu. Ljubljana: Študentska organizacija Univerze, 1994, str. 155-187. ISBN: 86-7347-024-2
10. Poštrak, M. Kje so subkulture danes. Vir: <http://bit.ly/1F05Vc0> (dostopno 18. 11. 2014)
11. Gillis, J. R.: Mladina in zgodovina: tradicije in spremembe v evropskih starostnih odnosih od 1770 do danes. Šentilj: Aristej, 1999. ISBN: 961-220-024-6
12. Lewis, Baron, Ozzane in MacQueen, People's Century, 21. del, 1995
13. Hippie. Vir: <http://en.wikipedia.org/wiki/Hippie> (dostopno 18. 11. 2014)
14. Youth subculture. Vir: http://en.wikipedia.org/wiki/Youth_subculture (dostopno 18. 11. 2014)
15. Counterculture. Vir: <http://en.wikipedia.org/wiki/Counterculture> (dostopno 18. 11. 2014)

16. List of subcultures: Vir: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_subcultures (dostopno 18. 11. 2014)
17. Punk subculture. Vir: http://en.wikipedia.org/wiki/Punk_subculture (dostopno 18. 11. 2014)
18. Punk ideologies. Vir: http://en.wikipedia.org/wiki/Punk_ideologies (dostopno 18. 11. 2014)
19. Punk. Vir: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Punk> (dostopno 18. 11. 2014)
20. Hipster. Vir: http://en.wikipedia.org/wiki/Hipster_%28contemporary_subculture%29 (dostopno 30. 11. 2014)
21. Swag. Vir: <http://www.urbandictionary.com/define.php?term=swagger> (dostopno 30. 11. 2014)
22. Hip hop fashion. Vir: http://en.wikipedia.org/wiki/Hip_hop_fashion (dostopno 2. 12. 2014)
23. Hip hop. Vir: http://en.wikipedia.org/wiki/Hip_hop (dostopno 2. 12. 2014)

PRILOGE

Primer ankete

Spol:

Moški Ženski

Letnik:

1. Letnik 2. Letnik 3. Letnik 4. Letnik

Kaj si predstavljaš pod besedno zvezo mladinska subkultura (možnih je več odgovorov)?

- Skupina ljudi, ki se oblači na enak način
- Skupina ljudi, ki razmišlja na enak način
- Skupina ljudi, ki posluša enako glasbo
- Drugo:

Se šteješ kot pripadnika mladinske subkulture? Če da, katere?

- Se ne štejem
- Da, metalec/ka
- Da, panker/ka
- Da, hipster/ka
- Da, hipi/jevka
- Da, roker/ka
- Drugo:

Kaj vpliva na tvoj zunanji izgled? (dopiši močno, zmerno, malo, sploh ne)

- Glasba, ki jo poslušaš
- Medijski vzorniki
- Osebna prepričanja
- Družina
- Pričakovanja drugih (prijatelji, sošolci, ...)

Kaj vpliva na tvoj zunanji izgled?(dopiši močno, zmerno, malo, sploh ne)

- Glasba, ki jo poslušaš
- Medijski vzorniki
- Osebna prepričanja
- Družina
- Pričakovanja drugih (prijatelji, sošolci, ...)

Kako svetu (ljudem okoli sebe) sporočaš svoje mišljenje/vrednote (možnih je več odgovorov)?

- S stilom oblačenja
- Z dejanji
- Izražam se predvsem na internetu (forumi, skupine, blogi, socialna omrežja)
- Drugo:

Se s svojim načinom življenja (oblačila, glasba, družba ...) čemu upiraš?

- Staršem
- Sistemu (šola, država, družba)
- Se ne upiram
- Drugo:

Želiš s svojim načinom življenja kaj spremeniti? Prosim, navedi.

Intervjuji

prof. Aljoša Brlogar:

Kaj si predstavljate pod besedno zvezo mladinska subkultura? To so kulture, ki jih mladi povzamejo v znak upiranja nekim splošnim vrednotam v katere jih ostali silijo.

Kaj določa subkulturo? Lahko je stil glasbe ali oblačenja, tudi stil obnašanja, lahko tudi odklonsko vedenje.

Ste se vi šteli kot pripadnika subkulture in če da, katere? Nisem se štel kot pripadnika nobene čisto prave mladinske subkulture, nisem se drugače oblačil, v srednji šoli sem bil popolnoma običajen. Rad sem hodil v hribe in se zaletaval v plezalne stene, a temu ne moremo reči subkultura.

Kje ste našli prijatelje oz. somišljenike? Izključno v hribih.

Na podlagi česa ste si izbirali prijatelje? Na podlagi skupnih interesov, hobijev, istega mišljenja glede glasbe ter predvsem športa.

Kaj je vplivalo na vaš zunanji izgled? Družba. Vrstniki so imeli velik vpliv na moj stil oblačenja.

Kako ste okolici sporočali svoje mišljenje in vrednote? V bistvu jih nisem. V tistih časih sem bil bolj potuhnjen.

Ste se poskušali čemu upirat? Definitivno sem se v dijaških letih upiral določenim profesorjem, staršem pa se nisem upiral.

S čim ste se upirali? Povedal sem kaj me moti, kdaj me iz protesta ni bilo k pouku, če se mi je zdelo, da se v razredu dogajajo krivice meni ali drugim, ali pa sem celo oddal prazen test.

Kaj je vaše mnenje o mladinskih subkulturah danes, v primerjavi z vašo mladostjo? Mislim, da je danes veliko več druženja preko socialnih omrežij, kar je zagotovo zelo moteče, vem da obstajajo določeni kraji kjer se zbirajo pripadniki določenih subkultur, torej mladi se danes nekako povezujejo ampak mislim, da ste preveč odvisni od sodobne tehnologije. Ko hodim po šolskih hodnikih opazim zelo malo razlik med stilom oblačenja mladih, kakšnih 10% dijakov izstopa s svojim stilom, a v glavnem so to dekleta.

Kaj vam danes predstavlja glasba? Trenutno mi glasba predstavlja izključno sprostitev in odklop.

Ali je vaše delo kako povezano z vašimi prepričanji iz mladosti? Zakaj ravno ta poklic? Moje delo je zagotovo povezano s prepričanji iz mladosti, saj sem si vedno želel, da ko bom učil, da bom imel ogromno prostega časa, a se je izkazalo da temu ni tako, vedno sem tudi rad razlagal ostalim in imel sem rad da se stvari dela po moje.

ga. Smiljana Bertoncelj:

Kaj si predstavljate pod besedno zvezo mladinska subkultura? Predstavljam si drugačnost, ki je povezana z glasbo in videzom, morda tudi z neko življenjsko oz. moralno ali etično normo, na kar lahko vpliva okus glasbe ali finančno stanje v družini.

Ste se vi šteli kot pripadnika subkulture in če da, katere? Da, v moji mladosti sta bili zelo izraziti dve subkulturi. Moja je bila hipijevstvo, na drugi strani pa so bili šminkerji. Ločili smo se po tem v katere kavarne smo zahajali, kakšno glasbo smo poslušali, kako smo bili oblečeni, katere filme smo gledali ter kdo so bili naši idoli. Pojavljati se je začel tudi punk, katerega je poslušalo veliko mojih prijateljev. To je bila močna in za tisti čas izredno nenavadna subkultura. Bila je nekakšna črna in temačna subkultura, mi pa smo bili vseeno otroci cvetja in veselih barv.

So bile s hipijevstvom povezane tudi vaše vrednote in mišljenje? Seveda, hipijevstvo je bilo absolutno pacifistično oz. protivojno, zavzemali smo se za mir in enakost in bili proti kapitalizmu, veljala je ljubezenska svoboda, a v Sloveniji je bilo vprašanje kontracepcije, splava in homoseksualnosti še zelo rigidno.

Na podlagi česa ste si izbirali prijatelje? Prijatelje sem našla v svoji bližnji okolici. Še danes so moji prijatelji moji gimnazijski sošolci.

Kaj je vplivalo na vaš zunanji izgled? Velik vpliv je imela glasba, saj smo bile jaz in moje prijateljice velike oboževalke Janis Joplin, Joan Baez, kasneje tudi Patti Smith, popularni so bili tudi The Beatles in Rolling stones.

Ali je glasba vplivala tudi na vaše obnašanje? Absolutno. Glasbene vzornike smo posnemali v hoji, obvezno smo vsi kadili, a kasneje se je z družino vse to izgubilo in izginilo. Kako ste okolici sporočali svoje mišljenje in vrednote? Nisem bila družbeno aktivna in tudi časi moje mladosti niso bili nek vihar ni čas tu v Sloveniji. Pomembna je bila glasba, nekih skrbi pa ni bilo, veselje in lahkotnost sta bila vedno prisotna.

Ste se poskušali čemu upirat? Ne, takrat še ni bil čas za upor.

Kaj je vaše mnenje o mladinskih subkulturah danes, v primerjavi z vašo mladostjo? Mislim, da jih je veliko več in se veliko hitreje menjajo, kar je verjetno posledica globalizacije. Danes vse takoj pride tudi v Slovenijo, včasih pa je k nam vse prišlo z zamikom in se je dalj časa obdržalo.

Ali še danes živite v duhu subkulture ali prepričanja iz mladosti? Do danes so mi ostale vrednote kot so sočutje, mir in pacifizem, glasbeni okus pa se je malo spremenil oz. nadgradil, a včasih še vedno rada poslušam Janis Joplin, saj me spomni na mojo lepo mladost.

Kaj vam danes predstavlja glasba? Glasba mi danes predstavlja bogastvo, duhovno hrano. Mislim, da je človek brez glasbe zelo prikrajšan.

Ali je vaše delo kako povezano z vašimi prepričanja iz mladosti? Zakaj ravno ta poklic? Lahko bi se tako reklo, saj sem družboslovka, v glavnem pa je šlo za splet različnih naključij, lahko bi bila tudi vrtnarka ali arhitektka, saj menim, da se okus, kaj bi človek rad dela, z leti spreminja.

—

g. Jakob Drmota:

Kaj si predstavljate pod besedno zvezo mladinska subkultura? Ko slišim besedo subkultura, si predstavljam skupino mladih, ki si ustvarjajo nekakšen svoj svet in izgled, so povezani, poslušajo podobne zvrsti glasbe, ki se s tem želijo identificirati na določeni razdalji od glavnega toka družbe.

Ste se vi šteli kot pripadnika subkulture in če da, katere? Na gimnaziji sem se štel za raverja, še prej pa za skaterja, kasneje sem veliko poslušal tudi reggae ter rok v stilu hipijevskega gibanja.

Na podlagi česa ste si izbirali prijatelje? Tako kot si jih še danes, izbral sem tiste ljudi, ki so mi bili všeč, ki sem jih nekako začutil, nisem pa šel v subkulturo zato, da bi imel prijatelje tega tipa, pravi prijatelji so kar prišli in tako se mi zdi prav.

Kaj je vplivalo na vaš zunanji izgled? Mešanica individualnega hotenja in predstave, kakšen naj bi bil imidž subkulture, kateri sem pripadal. Subkultura je bila pomembna saj je dajala definicije imidža, na primer lasje polni želeja in oblačila iz umetnih materialov, iz tega pa je vsak posameznik ustvaril neko svojo verzijo, prek katere se je identificiral v subkulturi.

Kaj je vplivalo na vaše obnašanje? Veliko norm in vrednot sem pridobil izven subkulture, a tudi subkultura je postavljala določena pravila mojemu življenju, ki pa so bila vezana le na določene dogodke, torej nisem popolnoma spremenil življenja zaradi subkulture ampak sem v življenje le dodal nekaj novega.

Kako ste okolici sporočali svoje mišljenje in vrednote? Sporočal sem jih vedno z neko aktivnostjo, lahko je bilo celonočno plesanje na določenih dogodkih ali oblačenje v široke hlače, vožnja rolke na javnih prostorih, vedno je bila torej prisotna neka drugačna miselnost oz. pogled na modo in glasbo, ki se je ločil od normalnega oziroma popularnega, tako rekoč »mainstream« pogleda. Tudi sam sem nato ustvarjal glasbo in besedila.

Ste se poskušali čemu upirat? Direktno se nisem upiral ničemur, saj je bilo že takrat težko definirati dominantno kulturo.

Kaj je vaše mnenje o mladinskih subkulturah danes, v primerjavi z vašo mladostjo? Mislim, da se je spremenilo predvsem to, da mladi danes težje začutijo neko večjo skupino iz katere bi se lahko razvila subkultura, veliko je tudi individualizma, kar je po mojem mnenju posledica družbe, ki veliko več odgovornosti in svobode prenaša na posameznika. Torej svet je veliko bolj individualen, subkulture pa so družbeni element, ki je zelo upadel, a se zna kmalu vrniti.

Ali še danes živite v duhu subkulture in prepričanj iz mladosti? Seveda, to je bila moja življenjska pot in tega ne morem zanikati, po drugi strani pa se je veliko stvari spremenilo, s tem mislim stil življenja in to kar želim v življenju doseči, a še vedno so prisotna določena mišljenja iz mladosti.

Kaj vam danes predstavlja glasba? Glasba mi predstavlja nek izhod, užitek in doživetje, odpre mi čustva in obarva svet, zdi se mi zelo pomemben element človeškega življenja.

Ali je vaše delo kako povezano z vašimi prepričanji iz mladosti? Zakaj ravno ta poklic? Všeč mi je, ko opazujem skupinsko mišljenje razreda in to, kako se razred skupaj sooča s problemi, torej navdihuje me ta občutek, da je skupina močnejša kot posameznik.